

Research Paper

Identify organizations and institutions involved in promoting and developing the culture of attending football stadiums
Sepideh Shabani^{1*}, Mehr Ali Hemati Nejad², Shahram Shafiee³, Rasoul Faraji⁴, Behboud Yarigholi⁵

Received: May 18, 2020

Accepted: Aug 28, 2020

Abstract

Objective: In order to securing of sport venues, interaction and cooperation a range of organizations to improve and develop the etiquette of attending in stadiums is unavoidable. Hence, the present study aims to find the organizations and institutions that play a role in promoting the culture and etiquette of attending Iranian football stadiums was done.

Methodology: The present study was applied, and its qualitative method was of conventional content analysis type. Thirteen deep Semi-structured interviews were conducted with sports security and spectators' violent and aggression experts. The interviews were continued until the reach the data Theoretical saturation. The collected data were analyzed using open and axial coding. Validity and reliability of coding were confirmed.

Results: The results showed that the ministry of sport and youth, football federation, sports football clubs and police as direct brokers and Islamic consultative assembly, supreme Council of the Cultural Revolution, the ministry of information and communications technology of Iran, media, religious entities, the ministry of Education, the ministry of science, research and technology, families, municipalities, the ministry of culture and Islamic guidance, non-governmental organization and celebrities as indirect brokers can be involved in cultural modeling and develop people attendance etiquette in the football stadiums.

Conclusion: Interaction and strategic alliance and network communication between organizations and institutions identified in this study can reduce the level of violent and aggression of the spectators' and others attending in stadiums through developing the culture and etiquette of attending football stadiums and preventing from occurrence security incidents.

Keywords: Attendance etiquette, stadium, sport security, culture

1. Ph.D. in Sport Management, University of Guilan, Rasht, Iran, 2. Professor of Sport Management university of Guilan, Rasht, Iran, 3. Associate Professor of Sport Management university of Guilan, Rasht, Iran, 4. Associate Professor of Sport Management at Azarbaijan Shahid Madani university, Tabriz, Iran, 5. Associate Professor of Educational Science at Azarbaijan Shahid Madani university, Tabriz, Iran.

* Corresponding author's e-mail address: S.shabani66@yahoo.com

Extended Abstract

Introduction and State of Problem

The issue of violence and aggression of spectators in sports events is a serious problem in all kinds of sports and at all levels and countries. The occurrence of destructive behaviors and riotous collective actions in sports stadiums is a result of the functioning of different social, economic, political and cultural spheres of society (Shahmansouri and Mozafari, 2006) and It is not specific to a country or a sport and it happens in competitions related to all kinds of sports (Emri, 2010). According to many analysts and researchers, in order to control violent behavior at different levels, there is a need for the existence of appropriate behavioral and personality models to teach the desired behavior directly and indirectly (Kargar et al., 2018). Therefore, in the present research, it has been tried to identify the role-playing organizations in the field of culture, customs, traditions and cultural patterns of presence in football stadiums in order to improve its security.

Methodology

The present study was applied, and its qualitative method was conventional content analysis type. The research community included expert professors with research experience in the field of security of football stadiums, violence and aggression of sports fans, and 13 of them participated in the present study based on the purposeful sampling of criteria. The interviews were continued until the reach the data Theoretical saturation. The collected data were analyzed using open and axial coding. Validity and reliability of coding were confirmed. The process of selecting a sample and conducting interviews continued until reaching the theoretical saturation of the data, and from the eleventh interview, the data reached the theoretical saturation, and the continuation of the interviews was done only to ensure the validity of the findings. After conducting all the interviews and extracting the initial codes, central coding and extraction of concepts, then combining concepts, categorization and theme selection were done. The continuous participation of the researcher in the process of data collection and analysis, referring the written text of the interviews to the participants and obtaining their approval, reviewing and controlling the correctness of the extracted codes and recoding the interviews by two experts who are familiar with the subject of the research and the qualitative research method. as methods of verifying reliability in this research.

Results

From the analysis of 13 interviews, 517 primary codes have been separated in the open coding stage, and after reviewing all duplicate codes, 173 primary concepts have been identified as tasks related to 16 organizations and institutions that play a role in the field of culture and etiquette and attendance at the stadium. According to the main goal of the research in the field of identifying role-playing organizations in terms of cultural modeling and attendance etiquette in the stadium, the organizations involved were categorized into two groups of direct and indirect trustees. According to the data, the direct custodians in the planning and implementation of cultural measures and attendance etiquettes in football stadiums were the football federation and its subordinate institutions and organizations such as the league organization, provincial and city football boards (47 codes), cultural and sports football clubs (22 codes), Police and security forces (13 codes), the Ministry of Sports and Youth and its subordinate organizations, including the General Directorate of Sports and Youth of the provinces and the Departments of Sports and Youth Cities (9 codes). Also, organizations and institutions such as audio, visual, virtual and press media (24 codes), Ministry of Education (14 codes), municipalities (11 codes), Ministry of Science, Research and Technology (8 codes), Islamic Council (7 codes), Religious Organization (6 codes), Ministry of Culture and Islamic Guidance (4 codes), NGOs and famous figures (3 codes), Family (2 codes), Supreme Council of Cultural Revolution (2 codes) and the Ministry of Communications (1 code) were identified as indirect trustees in matters related to the culture and etiquette of attending football stadiums.

Discussion and Conclusion

One of the challenges of the organizers of sports events is to provide a safe, secure and safe environment for the spectators, which is the most important capital of these events. Providing a safe and secure environment for those present in stadiums can increase the attendance of spectators (Lal-Bidari et al., 2019). It seems that one of the important solutions to reduce violence and aggression in stadiums is educating spectators (Mohammed Kazemi et al., 2007) and carrying out cultural measures (Hemtinjad et al., 2015) to develop the culture and customs of spectators in them. According to the findings of the research, two major groups of organizations and institutions can be involved in the planning, implementation and monitoring of cultural measures and the manners of people attending stadiums; The first group are the organizations and

institutions that are at the forefront of organizing and holding Iran's football matches and were named under the title of direct trustees, who actually manage and respond to issues related to violence and aggression, abnormal and anti-cultural behaviors, etc. in football matches. It is the responsibility of these organizations. The second group was named as indirect trustees, which means organizations and institutions that do not have a role in managing and responding to security incidents, violence and aggression, as well as moral and cultural issues, but they are related to the cultural-social issues of sports and They can be influential in the discussions related to the culture and customs of people attending stadiums and improving their security. Creating a safe and secure environment for spectators, coaches, athletes and other people present in the stadium is one of the most important tasks of the organizers of football matches. Improving the security of football stadiums from the point of view of attracting more spectators to the stadium, receiving a license to host football matches at international levels, generating income from ticket sales, the presence of families to spend their free time, the joy of watching a good game without fear and anxiety and Most importantly, it is important to provide for the lives of the people present in it. At first glance, it may seem that only the police and law enforcement are responsible for ensuring security and maintaining order in football stadiums; However, based on the results of this research, organizations and other institutions, directly and indirectly, in interaction with each other and with policy making, planning and implementation of cultural measures, can play a role in improving the customs and culture of the presence of people in stadiums and improving their security. complement in this direction. The findings of this research, along with introducing role-playing organizations and institutions, give the organizers of the competitions the possibility to develop their communication and interactions with those organizations, the field of future cooperation to improve the culture and manners of attendance. provide people in stadiums and improve their security level. The strategic interaction and alliance and network communication of these organizations and institutions can reduce the violence and aggression of the spectators and prevent the occurrence of security incidents, and provide the opportunity for families to attend football stadiums. Although only some of the duties of each of the identified organizations and institutions have been mentioned in the current research, it should be noted that the accurate and comprehensive identification of the actions of each of these organizations will still require more studies in the future.

Keywords: Attendance etiquette, stadium, sports security, culture.

References

1. Emery, P. (2010). Past, present, future major sport event management practice: The practitioner perspective. *Sport management review*, 13(2), 158-170.
2. Kargar, G. A., Ghafouri, F., Mohammadi moghadam, Y., & Moradisiasar, G. R. (2018). The model of Iran's sporting events. Management. *Power resource management*, 6(3), 157-186 [Persian].
3. La'IBidari, M., Memari, Z., & Saadati, M. (2019). Recognition of security spheres in Iranian premier football league competitions. *Sport Management and Development*, 8(2), 61-80 [Persian].
4. MohammadKazemi, R., Sheikh, M., Shahbazi, M., & Rasekh, N. (2007). Investigating the causes of turbulence among soccer fans after Tehran derby (from viewpoint of spectators). *Research in Sport Sciences*, 71, 101-114 [Persian].
5. Shahmansouri, E., & Mozafari, A. (2006). The causes of accession in sport crisis and the ways for preventing them in software, hardware, liveware and mass media arenas. *Research on Sport Science*, 12, 87-106 [Persian].

شناسایی سازمان‌ها و نهادهای دخیل در توسعه‌ی فرهنگ و آداب حضور

در استادیوم‌های فوتبال ایران با هدف ارتقای امنیت آن‌ها

سپیده شبانی^{*}، مهرعلی همتی‌نژاد^۱، شهرام شفییعی^۲، رسول فرجی^۳، بهبود یاریقلی^۴

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۰۶/۰۷

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۰۲/۳۰

چکیده

هدف: به منظور بهبود جو استادیوم‌های فوتبال و افزایش لذت تماشای بازی برای تماشاگران، لازم است طیف وسیعی از سازمان‌ها در جهت ارتقای آداب حضور در استادیوم‌ها با یکدیگر تعامل و همکاری داشته باشند. از این رو، پژوهش حاضر با هدف شناسایی سازمان‌ها و نهادهای نقش‌آفرین در توسعه‌ی فرهنگ و آداب حضور در استادیوم‌های فوتبال ایران با هدف ارتقای امنیت آن‌ها انجام شده است.

روش‌شناسی: پژوهش حاضر از نوع اکتشافی و روش تحقیق کیفی از نوع تحلیل محتوای عرفی بود. سیزده مصاحبه‌ی نیمه‌ساختاریافته عمیق با متخصصان حوزه مدیریت و جامعه‌شناسی ورزشی، تا رسیدن به حد اشباع نظری، انجام شد. داده‌های به‌دست آمده با استفاده از کدگذاری باز و محوری تجزیه و تحلیل شدند. اعتبار کدگذاری‌ها نیز با بازبینی و کنترل صحت کدهای استخراج شده و کدگذاری مجدد مصاحبه‌ها توسط دو نفر متخصص همکار مورد تأیید قرار گرفت.

یافته‌ها: نتایج نشان داد وزارت ورزش و جوانان، فدراسیون فوتبال، باشگاه‌های فرهنگی- ورزشی و مجموعه پلیس و نیروهای انتظامی به‌عنوان متولیان مستقیم و مجلس شورای اسلامی، شورای عالی انقلاب فرهنگی، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، رسانه‌ها، نهاد مذهب، وزارت آموزش و پرورش، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، خانواده‌ها، شهرداری‌ها، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان‌های مردم‌نهاد و چهره‌های سرشناس به‌عنوان متولیان غیرمستقیم می‌توانند در الگوسازی فرهنگی و توسعه آداب حضور افراد در استادیوم‌های فوتبال دخیل باشند.

نتیجه‌گیری: تعامل و اتحاد استراتژیک و ارتباطات شبکه‌ای سازمان‌ها و نهادهای شناسایی شده در این پژوهش می‌تواند به واسطه توسعه فرهنگ و آداب حضور افراد در استادیوم‌های فوتبال، سطح خشونت و پرخاشگری تماشاگران و سایر افراد حاضر در استادیوم‌ها را کاهش داده و از وقوع حوادث امنیتی پیشگیری نماید.

واژه‌های کلیدی: آداب حضور، استادیوم، امنیت ورزشی، فرهنگ

۱. دانش‌آموخته دکتری مدیریت ورزشی دانشگاه گیلان، رشت، ایران؛ ۲. استاد مدیریت ورزشی دانشگاه گیلان، رشت، ایران؛ ۳. دانشیار مدیریت ورزشی دانشگاه گیلان، رشت، ایران؛ ۴. دانشیار مدیریت ورزشی دانشگاه شهید مدنی

آذربایجان، تبریز، ایران؛ ۵. دانشیار علوم تربیتی دانشگاه شهید مدنی آذربایجان، تبریز، ایران

* نشانی الکترونیک نویسنده مسئول: s.shabani66@yahoo.com

مقدمه

رفتارهای خشونت‌آمیز در فوتبال علاوه بر زبان‌های اقتصادی، به لحاظ فرهنگی، اجتماعی و سیاسی نیز واجد آسیب‌هایی است که اخلاق در نظم و امنیت جامعه نمونه‌ای از آن می‌باشد (فتحی‌نیا^۱، ۲۰۱۰). از اینرو، بررسی و تبیین رویدادها و حوادث خشونت‌بار مربوط به مسابقات ورزشی و امنیت آن‌ها از مسائل مهمی است که به ویژه در دو دهه‌ی اخیر مورد توجه اندیشمندان اجتماعی و جامعه‌شناسان قرار گرفته است. با توجه به اهمیت ورزش و بالاخص فوتبال در فرهنگ جوامع مختلف و علاقمندی افراد به تماشای مسابقات آن در استادیوم‌ها، تأمین یک محیط امن و ایمن برای تماشاگران به یک ضرورت انکارناپذیر و حائز اهمیت تبدیل شده است. از اینرو، هدف اساسی مدیران و برگزارکنندگان مسابقات و رویدادهای ورزشی حفظ تعادل بین تجربه مفرح و شاد تماشاگران از یک‌سو و تأمین امنیت و حفاظت آن‌ها از سوی دیگر می‌باشد (هال، کوپر، مارکیانی و مک‌گی^۲، ۲۰۱۲). با این حال، به نظر می‌رسد وقوع حوادث ناگوار در استادیوم‌های فوتبال، آن‌ها را به مکان‌هایی ناامن برای تماشاگران، مربیان و ورزشکاران تبدیل کرده است (همتی‌نژاد، تیلور، قلی‌زاده و فرجی^۳، ۲۰۱۵). وقوع یک حادثه امنیتی ضمن تأثیر منفی بر رویداد ورزشی، کاهش حضور تماشاگران در رقابت‌ها و مسابقات آینده را نیز به دنبال خواهد داشت (پرادیتساثاپورن، کاویا و یوپاپین^۴، ۲۰۱۰).

مسأله خشونت و پرخاشگری تماشاگران در رویدادهای ورزشی مشکل جدی در انواع رشته‌های ورزشی و در تمام سطوح و کشورها می‌باشد (رود^۵، ۲۰۱۷). کنش‌های تخریبی تماشاگران فوتبال، نه تنها پلیس و سازمان‌های امنیتی را با چالش‌های تأمل برانگیزی روبرو ساخته است، بلکه دولت‌های مختلف را با دشواری‌هایی مواجه کرده است. به همین سبب در سال‌های اخیر مراکز امنیتی، اجتماعی، سیاسی و سازمان پلیس، در کشورهای مختلف دنیا در پی شناسایی دقیق ماهیت رفتارهای تخریبی در میدانی ورزشی و دستیابی به راه‌کارها و راهبردهای مداخله مؤثر در آن برآمده‌اند. وقوع رفتارهای تخریبی و کنش‌های جمعی آشوبگرانه در ورزشگاه‌ها برآیندی از کارکرد حوزه‌های مختلف اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی جامعه است (شاهمنصوری و مظفری^۶، ۲۰۰۶) و خاص یک کشور و یا یک رشته ورزشی نیست و در مسابقات مربوط به انواع رشته‌های ورزشی به وقوع می‌پیوندد (امری^۷، ۲۰۱۰)، اما دامنه و تعدد آن در ورزش فوتبال بیش از سایر رشته‌های ورزشی است (رحمتی و محسنی^۸، ۲۰۰۳).

به نظر می‌رسد وقوع حوادث ناگوار در استادیوم‌های فوتبال ایران حاکی از وجود شکاف در امنیت این استادیوم‌ها برای تماشاگران، ورزشکاران، مربیان، داوران و سایر افراد حاضر در آن‌ها است و مشاهده مکرر این حوادث نشان می‌دهد که در پیشگیری و کنترل آن‌ها کاستی‌هایی وجود دارد (همتی‌نژاد، تیلور، قلی‌زاده و فرجی^۹، ۲۰۱۶). در دهه‌های اخیر،

1. Fathinia
2. Hall, Cooper, Marciani, & McGee
3. Hemmatinezhad, Taylor, Gholizadeh & Faraji
4. Praditsathaporn, Kaviya & Yupapin

5. Rudd
6. Shahmansouri & Mozafari
7. Emery
8. Rahmati & Mohseni
9. Hemmatinezhad, Taylor, Gholizadeh & Faraji

لازمه مبارزه با هولیگانسیسم و خشونت در فوتبال انجام تحقیقات ریشه‌ای و مطالعات اجتماعی در آن و پیشبرد راهکارهای آموزشی در مدارس و دانشگاه‌ها می‌باشد. ژیهیو و یان‌لینگ^۷ (۲۰۰۸) آداب و فرهنگ تماشاگری در ورزشگاه‌ها را بخش مهمی از آداب و رسوم ورزش برشمرده و معتقدند آداب و رسوم تماشاگری یک رویکرد رفتاری بسیار مهمی است که باید به مخاطبان آموزش داده شود. خاقانی و شانواز (۲۰۱۶) نیز در تحقیق خود به عدم توجه نهادهای فرهنگی در حوزه ورزش به فرهنگ‌سازی و آموزش لازم به تماشاگران، بازیکنان و مربیان و دیگر دست‌اندرکاران در بروز و پیشگیری از خشونت اشاره نموده‌اند. عباس‌زاده و همکاران (۲۰۱۸) نیز بیان کردند که کاهش خشونت و پرخاشگری در بستر خانواده و رسانه‌های جمعی و از طرفی، افزایش کنترل اجتماعی رسمی و غیررسمی، نقشی اساسی در جلوگیری و کاهش پدیده پرخاشگری در بین تماشاگران فوتبال ایفا می‌نماید. لعل‌بیداری و همکاران (۲۰۱۹) در پژوهش خود به اقدامات پیشگیرانه، آموزش و مدیریت و برنامه‌ریزی مسئولان برگزاری رویدادهای ورزشی در جهت برگزاری هر چه امن‌تر مسابقات ورزشی و جلوگیری از خشونت و پرخاشگری هواداران اشاره نمودند. همتی‌نژاد و همکاران (۲۰۱۵)؛ کارگر و همکاران (۲۰۱۸)؛ رحمتی و محسنی (۲۰۰۳)؛ شاهمنصوری و مظفری (۲۰۰۶) نیز در تحقیقات خود، بر لزوم فرهنگ‌سازی و انجام اقدامات آموزشی و فرهنگی برای کنترل خشونت و پرخاشگری در ورزش اشاره کرده‌اند اما در مورد نوع و نحوه فعالیت‌ها و نیز سازمان‌ها و نهادهای مجری و مسئول، مباحث و اطلاعات کامل و جامعی ارائه نداده‌اند. علاوه بر این، محرومیت تیم‌های ایرانی به دلیل تخلفات تماشاگران آن‌ها در مسابقات

تحلیلگران اجتماعی و فرهنگی به پژوهش درباره انواع آداب، مناسک، ارزش‌ها و الگوهای اجتماعی رایج در ورزش پرداخته‌اند. به عقیده بسیاری از تحلیلگران و محققان برای کنترل رفتارهای خشونت‌آمیز در سطوح مختلف، نیاز به وجود الگوهای رفتاری و شخصیتی مناسب است تا به صورت مستقیم و غیرمستقیم، رفتار مطلوب را آموزش داد (کارگر، غفوری، محمدی‌مقدم و مرادی‌سیاسر^۱، ۲۰۱۸). در همین راستا، بوچت، بودت، آسولانت و کاد^۲ (۲۰۱۱) گزارش کردند جو فرهنگی سالم و مناسب در ورزشگاه‌ها مهم‌ترین عامل اجتماعی از منظر تماشاگران می‌باشد. هر چند در ایران، پژوهش‌های نسبتاً زیادی در زمینه خشونت و پرخاشگری در ورزش و به ویژه فوتبال و حضور تماشاگران در استادیوم‌ها انجام شده است و محققان بسیاری به بررسی علل خشونت و پرخاشگری و متغیرهای مرتبط با آن پرداخته‌اند (عباس‌زاده، سعادت، کبیری و عشایری^۳، ۲۰۱۸؛ لعل‌بیداری، معماری، سعادت^۴، ۲۰۱۹؛ مصلحی، سلطان‌حسینی و سلیمی^۵، ۲۰۲۰؛ شفیع، دیوبند و مردانی^۶، ۲۰۱۷)؛ اما به نظر می‌رسد لازم است علاوه بر بررسی علل و عوامل وقوع حوادث ناهنجار در استادیوم‌ها به شناسایی اقدامات مؤثر در پیشگیری و کنترل این حوادث مثل اصلاح و بهبود آداب، رسوم و فرهنگ حضور افراد در استادیوم‌ها و نیز سازمان‌ها و نهادهای متولی این آداب نیز پرداخته شود تا از وقوع حوادث ناگوار در این‌گونه محیط‌های ورزشی جلوگیری شود. در همین راستا، شهبانی و آخوندی (۲۰۱۶) اظهار کرده‌اند که

- 1 . Kargar, Ghafouri, Mohammadi moghadam, & Moradisiassar
- 2 . Bouchet, Bodet, Assollant, and Kad
- 3 . Abbaszadeh, Saadati, Kabiri, & Ashayeri
- 4 . La'lbidari, Memari, & Saadati
- 5 . Moslehi, Soltanhosseini, & Salimi
- 6 . Shafiee, Divband, & Mardani

7 . Zhi-hui & Yan-ling

اعلان ملاحظات امنیتی به تماشاگران و هواداران و توسعه آداب حضور در استادیوم و ارتقاء امنیت اشاره شده است. برخی تحقیقات نیز (همتی‌نژاد و همکاران، ۲۰۱۶؛ کارگر و همکاران، ۲۰۱۸؛ محمدکاظمی، شیخ، شهبازی و راسخ، ۲۰۰۷؛ شاهمنصوری و مظفری، ۲۰۰۶ و رحمتی و محسنی، ۲۰۰۳) کم و بیش به نقش فرهنگ و اقدامات فرهنگی در جلوگیری از بروز خشونت و ناامنی در محیط‌های ورزشی اشاره کرده‌اند اما تنها برخی از این پژوهش‌ها به نقش‌آفرینی سازمان‌ها و نهادهای معدودی همچون آموزش و پرورش، رسانه و کانون-های هواداری (رمضان‌اوغلو، ۲۰۱۲؛ تیسون و همکاران^۱، ۲۰۰۹؛ رحمتی و محسنی، ۲۰۰۳) در درونی‌سازی کدهای اخلاقی و اقدامات فرهنگی مؤثر در کاهش ناهنجاری‌ها و افزایش امنیت استادیوم‌های ورزشی اشاره کرده‌اند و این در حالی است که به نظر می‌رسد سازمان‌ها و نهادهای متعددی می‌توانند در این زمینه دخیل بوده و نقش‌آفرینی نمایند. بنابراین، در پژوهش حاضر تلاش شده است که سازمان‌های نقش‌آفرین و متولی در زمینه فرهنگ، آداب، رسوم و الگوهای فرهنگی حضور در استادیوم‌های فوتبال در جهت ارتقای امنیت آن، شناسایی و با یادآوری آن، زمینه همکاری آن سازمان‌ها با سازمان‌های برگزارکننده مسابقات فوتبال و نیز سازمان‌هایی که در خط مقدم تأمین امنیت استادیوم‌ها می‌باشند، به درونی‌سازی و توسعه آداب، فرهنگ و اخلاق حضور تماشاگران و سایر افراد در استادیوم کمک نموده و تا حد امکان از وقوع ناهنجاری‌های رفتاری، خشونت و پرخاشگری و حتی حوادث امنیتی در استادیوم‌ها کاسته شود.

مقدماتی جام‌ملت‌های آسیا و جرایم نقدی تحمیل شده به باشگاه‌ها بر ضرورت اصلاح فرهنگ و توسعه آداب حضور تماشاگران در استادیوم‌ها اشاره دارد. در همین راستا، با توجه به روند رو به افزایش خشونت و پرخاشگری در استادیوم‌های فوتبال ایران و ضرورت ارتقای فرهنگ، آداب و رسوم حضور در استادیوم و پراکندگی اقدامات موازی سازمان‌ها در راستای الگوسازی فرهنگی و اقدامات آموزشی و با توجه به ضرورت بهبود جو استادیوم‌ها برای افزایش حضور تماشاگران و ارتقای امنیت آن‌ها، سؤالی که مطرح می‌شود این است که کدام سازمان‌ها و نهادهای مسئول و متولی اقدامات فرهنگی اعم از آموزش، الگوسازی و غیره و به تبع آن اصلاح رفتار تماشاگران و افراد حاضر در استادیوم‌ها، به عنوان یک فرد اجتماعی شده، می‌باشند؟

هر مکانی آداب حضور خاصی دارد و افراد برای حضور در آن مکان می‌بایست در وهله اول با ضوابط و آداب حضور در آن آشنا و در وهله دوم به ضوابط آن پایبند باشند که مشاهدات میدانی مبنی بر این است که متأسفانه به نظر می‌رسد اکثر افراد حاضر در استادیوم‌های فوتبال ایران با آداب و فرهنگ حضور در استادیوم‌ها آشنایی ندارند و نهادهای سازمان‌ها نقش‌آفرین در این حوزه نیز یا به نقش‌ها و وظایف خود واقف نیستند و یا به درستی بدان عمل نمی‌کنند. در همین‌رستا، در برخی تحقیقات به ضابطه‌مند شدن فعالیت رسانه‌های ورزشی ایران در جهت آموزش فرهنگ حضور و نحوه رفتار در استادیوم‌ها (همتی‌نژاد و همکاران، ۲۰۱۵) و نیز مشارکت کانون‌های هواداران (تیسون، هینز، نسورسی و کرچنر^۱، ۲۰۰۹) و لیدرهای تماشاگران تیم‌های ورزشی (رمضان‌اوغلو^۲، ۲۰۱۲) در خصوص

1 . Theysohn, Hinz, Nosworthy & Kirchner
2 . Ramazanoğlu

3 . Theysohn et al.

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از نوع اکتشافی و روش آن کیفی از نوع تحلیل محتوای عرفی بود. جامعه پژوهش شامل اساتید متخصص و دارای سابقه پژوهش در زمینه امنیت استادیوم‌های فوتبال، خشونت و پرخاشگری هواداران ورزشی بودند که بر اساس نمونه‌گیری هدفمند ملاک‌مدار ۱۳ نفر از آن‌ها در پژوهش حاضر شرکت نمودند. معیار ورود متخصصین به پژوهش، داشتن تحقیق و تألیف در زمینه امنیت ورزشی، خشونت و پرخاشگری و رفتار هواداری در فوتبال و نیز راهنمایی و مشاوره پایان‌نامه ارشد و رساله‌ی دکتری در این زمینه‌ها بود. برای جمع‌آوری داده‌های مورد نیاز، مصاحبه‌های عمیق نیمه‌ساختاریافته و با طرح پرسش باز در بازه ۳۰ تا ۹۰ دقیقه انجام شد. فرایند انتخاب نمونه و انجام مصاحبه‌ها تا رسیدن به اشباع نظری داده‌ها ادامه یافت و از مصاحبه یازدهم، داده‌ها به اشباع نظری رسیدند و ادامه مصاحبه‌ها صرفاً برای اطمینان از صحت یافته‌ها

انجام شد. به منظور تحلیل و بررسی دقیق، مصاحبه‌ها با کسب اجازه شرکت‌کننده‌های پژوهش ضبط شد. بعد از پایان هر مصاحبه، محتوای آن‌ها به صورت کامل تایپ و کدگذاری باز (اولیه) داده‌ها به منظور استخراج مفاهیم اولیه (زیرمقوله‌ها) انجام شد. پس از انجام همه مصاحبه‌ها و استخراج کدهای اولیه، اقدام به کدگذاری محوری و استخراج مفاهیم و سپس ترکیب مفاهیم، مقوله‌بندی و انتخاب تم شد. مشارکت پیوسته پژوهشگر در روند جمع‌آوری داده‌ها و تجزیه و تحلیل آن‌ها، ارجاع متن مکتوب مصاحبه‌ها به مشارکت‌کننده‌ها و اخذ تأیید آن‌ها، بازبینی و کنترل صحت کدهای استخراج شده و کدگذاری مجدد مصاحبه‌ها توسط دو نفر متخصص همکار آشنا به موضوع پژوهش و نیز روش تحقیق کیفی، به عنوان روش‌های تأیید قابلیت اعتماد در این پژوهش بودند. مشخصات افراد شرکت‌کننده در پژوهش در جدول ۱ گزارش شده است.

جدول ۱. توصیف شرکت‌کنندگان در پژوهش

شماره مصاحبه شونده	تعداد کدهای استخراج شده	رشته تحصیلی	مرتبه علمی	سن (سال)	سابقه تدریس و پژوهش
شماره ۱	۵۹	مدیریت ورزشی	استادیار	۳۶	۶
شماره ۲	۴۱	مدیریت ورزشی	استاد	۶۰	۲۸
شماره ۳	۸۶	مدیریت و حقوق ورزشی	استادیار	۳۶	۱۰
شماره ۴	۴۸	جامعه‌شناسی	دانشیار	۵۵	۲۵
شماره ۵	۴۳	مدیریت ورزشی	استاد	۵۹	۲۶
شماره ۶	۱۶	مدیریت ورزشی	استادیار	۳۸	۹
شماره ۷	۴۵	مدیریت و جامعه‌شناسی ورزشی	استادیار	۳۸	۱۱
شماره ۸	۳۵	مدیریت ورزشی	استاد	۶۰	۳۱
شماره ۹	۴۵	مدیریت ورزشی	دانشیار	۷۰	۳۵
شماره ۱۰	۸	مدیریت ورزشی	استاد	۷۵	۳۵
شماره ۱۱	۴۳	مدیریت ورزشی	دانشیار	۶۰	۳۰
شماره ۱۲	۳۱	مدیریت ورزشی	استادیار	۵۳	۲۴
شماره ۱۳	۱۷	جامعه‌شناسی	استادیار	۳۵	۵

یافته های پژوهش

توجه به هدف اصلی پژوهش در زمینه شناسایی سازمان‌های نقش‌آفرین در خصوص الگوسازی فرهنگی و آداب حضور در استادیوم، سازمان‌های دخیل به دو گروه متولیان مستقیم و غیرمستقیم دسته‌بندی شدند (جدول ۲).

از تحلیل سیزده مصاحبه انجام شده، ۵۱۷ کد اولیه در مرحله کدگذاری باز استخراج شد که پس از بررسی و تجمیع کدهای تکراری، ۱۷۳ مفهوم اولیه به عنوان وظایف مربوط به ۱۶ سازمان و نهاد نقش‌آفرین در حوزه فرهنگ و آداب رفتار و حضور در استادیوم شناسایی شد. با

جدول ۲. نتایج حاصل از تحلیل محتوای داده‌ها

تم	مقاله (مفاهیم ثانویه)	زیرمقاله (مفاهیم اولیه)
	وزارت ورزش (ادارات ورزش و جوانان استان و شهرستان)	۱. ساخت برنامه با محتوای فرهنگی توسط معاونت فرهنگی اداره کل ورزش و جوانان یا ادارات ورزش شهرستان‌ها ۲. پیاده‌سازی اقدامات فرهنگی مصوب ۳. تدوین منشور اخلاق توسط وزارت ورزش و ابلاغ یکپارچه آن به باشگاه‌های فوتبال ۴. نظارت وزارت ورزش بر حسن اجرای قوانین ۵. طراحی و تدوین الگوهای رفتاری و فرهنگی حضور در استادیوم ۶. تشکیل تیم و شبکه‌ای مجرب از افراد در حوزه‌های مختلف به منظور برنامه‌ریزی، سیاست‌گذاری فرهنگی در ورزش ۷. تعریف الگوهای کنشی- فرهنگی مناسب هوادای توسط معاونت‌ها و کمیسیون‌های فرهنگی نهادهای بالادستی ورزش و ابلاغ آن به سازمان‌های آموزشی و اجرایی مانند مدارس و رسانه‌ها ۸. مدیریت و برنامه‌ریزی‌های مدیریت فرهنگی در سطوح کلان، میانی و خرد ۹. آگاهی‌رسانی به نهادهای و سازمان‌ها درباره نقش پیشگیرانه آن‌ها قبل از وقوع اتفاق ناگوار و اثرگذاری در انتقال و اشاعه الگوهای رفتاری و فرهنگی
	فدراسیون فوتبال (هیأت‌های فوتبال استان و شهرستان، سازمان لیگ)	۱. برگزاری دوره‌های آموزشی برای ورزشکاران، مربیان و داوران ۲. اطلاع‌رسانی و آگاهی‌رسانی به بازیکنان و مربیان در ارتباط با جرایم تخلفات ۳. الزام ورزشکاران و مربیان برای شرکت در دوره‌های آموزشی مدیریت رفتار و هیجان ۴. برگزاری دوره‌های آموزشی برای برگزارکنندگان و کارکنان رویداد در خصوص نحوه رفتار ۵. نصب بنرهای اخلاقی و اطلاع‌رسانی در خصوص الگوهای رفتاری و آداب حضور در استادیوم ۶. تفکیک جایگاه تماشاگران (تماشاگران عادی و دو آتیشه) ۷. نظارت بیشتر بر جایگاه تماشاگران و هواداران دو آتیشه ۸. راه‌اندازی و به‌روزرسانی وب‌سایت‌های باشگاه‌ها، فدراسیون فوتبال و سازمان لیگ ۹. اطلاع‌رسانی در خصوص آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌ها از طریق وب‌سایت‌ها ۱۰. تدوین کدهای اخلاقی تماشاگری و ابلاغ آن به تماشاگران از طرق مختلف ۱۱. تهیه و توزیع بروشورها و کتابچه‌های آموزشی در بین تماشاگران با محتوای بایدها و نبایدهای رفتاری و جرایم خاطیان ۱۲. ملزم کردن باشگاه‌ها به تاسیس کانون هواداری و نظارت بر آن ۱۳. بهبود شرایط رفاهی و خدمات‌رسانی به تماشاگران قبل از ورود به استادیوم و پس از آن ۱۴. ملزم کردن برگزارکنندگان رویدادها و مسابقات به شرکت در کارگاه‌های بین‌المللی ۱۵. طراحی و ارائه برنامه‌های سرگرم‌کننده مانند موسیقی، برنامه‌های موزون ورزشی متناسب با عرف جامعه قبل از شروع بازی یا بین دو نیمه در استادیوم‌ها برای تخلیه هیجانات تماشاگران ۱۶. توجیه و آموزش مربیان و ورزشکاران در رابطه با رفتار مناسب با داور و احترام به رای داور ۱۷. آموزش نحوه مدیریت رفتار و هیجان به مربیان و ورزشکاران ۱۸. برخورد قانونی و اقدامات تبیهی سخت‌گیرانه با مربیان و ورزشکاران خاطی

۱۹. برنامه‌ریزی فرهنگی دقیق در خصوص هر یک از بازی‌ها قبل از بازی
۲۰. توجه به (آموزش) صلاحیت‌های رفتاری و اخلاقی برگزارکنندگان مسابقات
۲۱. کاربست الگوهای رفتاری مدون در منشور فرهنگی توسط کمیته های انضباطی
۲۲. توجه و بکارگیری الگوهای رفتاری مصوب در منشور فرهنگی
۲۳. تنظیم و تدوین اقدامات فرهنگی قبل از مسابقه، حین مسابقه و بعد از مسابقه
۲۴. تنظیم سوگندنامه اخلاق برای ورزشکاران و مربیان
۲۵. تدوین قوانین هواداری و اجرای آن
۲۶. معرفی و تشویق بازیکنان با اخلاق در لیگ فوتبال
۲۷. تدوین قوانین و منشور اخلاق (نظامنامه اخلاقی)
۲۸. تدوین و به‌روزرسانی آیین‌نامه‌ها و مقررات بر اساس اساسنامه فیفا
۲۹. استخراج دستورالعمل‌های لازم از آیین‌نامه‌ها و مقررات
۳۰. توجه به رویکردهای کوتاه مدت و بلند مدت در ارتباط با برنامه‌های فرهنگی
۳۱. ملزم کردن مسئولین برگزارکننده مسابقات به شرکت هر ساله در دوره‌های آموزشی
۳۲. بهینه‌کاوی و بررسی کشورهای موفق در حوزه مدیریت تماشاگران
۳۳. بررسی مسائل غیراخلاقی و ناهنجاری‌های پیش‌آمده بعد از هر بازی
۳۴. برنامه‌ریزی فرهنگی قبل از شروع هر فصل
۳۵. برنامه‌ریزی مناسب برای جلوگیری از سردرگمی تماشاگران و ایجاد خشم
۳۶. تدوین طرح مدیریت جامع هواداران
۳۷. استفاده از ستارگان فوتبال در ارائه و انتقال الگوهای فرهنگی مناسب در قالب تیم ستارگان
۳۸. آگاهی‌رسانی و اطلاع‌رسانی در خصوص لیست موارد ممنوعه به استادبوم به تماشاگران
۳۹. استفاده از سلبریتی‌ها در داخل استادیوم برای انتقال مفاهیم فرهنگی و آداب حضور در استادیوم
۴۰. توزیع بروشورها و کتابچه‌های آموزشی بین تماشاگران
۴۱. استفاده از فضاهای تبلیغاتی دور زمین برای نمایش پیام‌های اخلاقی به مخاطبان
۴۲. توجه به اقدامات تشویقی در کنار اقدامات تنبیهی در کمیته انضباطی
۴۳. تغییر و اصلاح سیاست‌های تنبیهی کمیته انضباطی و عدم فراقشی عمل‌کردن در آن
۴۴. اعطای اختیارات ویژه به داور برای تعطیلی موقت یا دائم بازی در صورت مشاهده رفتارهای ناهنجار در استادیوم
۴۵. تدوین کدهای اخلاقی توسط کمیته اخلاق
۴۶. ملزم کردن باشگاه‌ها به قرار دادن کدهای اخلاقی در وبسایت خود
۴۷. اختصاص امتیازات ویژه برای باشگاه‌های پایبند به اصول اخلاقی و مدیریت و برنامه‌ریزی

باشگاه‌های فرهنگی - ورزشی

۱. انتخاب لیدرها بر اساس صلاحیت‌ها و معیارهای اخلاقی
۲. ارسال پیامک‌ها یا بروشورهای آموزشی به هواداران توسط کانون هواداری
۳. برگزاری دوره‌های آموزشی برای هواداران توسط کانون هواداری
۴. برگزاری کارگاه‌های آموزشی با محتوای مدیریت و کنترل رفتار و هیجان برای لیدرها
۵. سازماندهی وبسایت‌ها و ارائه مطالب آموزشی و اخلاقی در خصوص آداب حضور در استادیوم
۶. سازماندهی و ارتقاء کانون‌های هواداری و تشویق‌ها و شعارهای آنان قبل از شروع بازی
۷. انتخاب و تدوین سرود برای هر تیم توسط باشگاه‌ها
۸. شناخت و شناسایی هواداران و ثبت مشخصاتشون توسط کانون‌های هواداری
۹. آموزش اختصاصی لیدرها و هواداران توسط کانون‌های هواداری و باشگاه‌ها
۱۰. اختصاص کد عضویت یا ارائه کارت عضویت به هواداران
۱۱. استفاده از کاپیتان و ستارگان تیم برای تبلیغ فرهنگ و الگوهای رفتاری
۱۲. برگزاری کلاس‌های توجیهی با مضمون اخلاقیات قبل از هر جلسه تمرین ورزشی برای ورزشکاران
۱۳. لحاظ کردن بندهایی در خصوص اجرا و ضوابط اخلاقی توسط بازیکنان و مربیان در قراردادهای آن‌ها
۱۴. تدوین و اجرای اقدامات پیشگیرانه برنامه‌ریزی شده
۱۵. ارائه نکات آموزشی و اخلاقی از طریق وبسایت‌های باشگاه یا کانون هواداران
۱۶. تشکیل و برگزاری جلسات مشترک لیدرها با مسئولین باشگاه‌ها

	<p>۱۷. برگزاری نشست‌ها و گردهمایی‌های خانوادگی با هواداران و کانون هواداری</p> <p>۱۸. آگاهی و اطلاع‌رسانی در خصوص موارد حقوقی و قانونی به لیدرها</p> <p>۱۹. آشنایی با نیازها و دغدغه هواداران</p> <p>۲۰. ایجاد شناسنامه فرهنگی هواداری</p> <p>۲۱. ارسال پیامک‌های اخلاقی و فرهنگی از سوی باشگاه‌ها به هواداران خود</p> <p>۲۲. اختصاص امتیازات ویژه برای هواداران دارای کارت یا کد عضویت در باشگاه</p>
مجموعه پلیس و نیروی انتظامی	<p>۱. آموزش نیروهای پلیس در خصوص نحوه رفتار محترمانه و مودبانه با تماشاگران</p> <p>۲. آموزش و توجیح لیدرهای تماشاگران</p> <p>۳. انتشار بروشورهای آموزشی در مورد آداب حضور در استادیوم‌ها و نظارت بر محتوای آنها</p> <p>۴. انتشار بروشورهای آموزشی در مورد اقلام ممنوعه به استادیوم و مجازات و عواقب حقوقی آن</p> <p>۵. نمایش تیزرهای تبلیغاتی آموزشی در اسکوردهای استادیوم‌ها</p> <p>۶. آگاه‌سازی لیدرها از جرایم نقدی و غیرنقدی رفتارهای ناهنجار در استادیوم</p> <p>۸. تدابیر جلوگیری از ورود افراد خالص سابقه‌دار</p> <p>۹. حضور نیروهای انتظامی با یونیفرم‌های غیر نظامی در استادیوم</p> <p>۱۰. تلاش در جهت تغییر نگرش نیروهای امنیتی در خصوص فرهنگی بودن رویدادهای ورزشی</p> <p>۱۱. تعیین و تدوین الگوهای رفتاری و فرهنگی مناسب برای نیروهای امنیتی و انتظامی حاضر در استادیوم</p> <p>۱۲. استفاده و بکارگیری پلیس ورزش در برگزاری مسابقات</p> <p>۱۳. تدوین و اجرای اقدامات پیشگیرانه و اصلاحی برنامه‌ریزی شده توسط نیروی انتظامی</p>
خانواده	<p>۱. آموزش رفتارهای هواداری و آداب حضور در استادیوم به فرزندان</p> <p>۲. ارتباط مداوم خانواده‌ها با مربیان ورزش و آگاهی از رفتار آنان در باشگاه</p>
وزارت آموزش و پرورش (مدارس، شورای آموزش و پرورش استان، کانون‌های پرورش فکری کودکان و نوجوانان)	<p>۱. تجدیدنظر در محتوای کتب آموزشی و گنج‌نظم‌ن مباحث اخلاقی و الگوهای فرهنگی در آن</p> <p>۲. برگزاری دوره‌های آموزشی برای دانش‌آموزان</p> <p>۳. برگزاری اردوهای علمی و آموزشی بازدید از استادیوم و آموزش نحوه حضور در آن برای دانش‌آموزان</p> <p>۴. تلاش برای ایجاد احساس تعلق به اموال عمومی و قبح آسیب‌رسانی به اموال عمومی به دانش‌آموزان</p> <p>۵. آموزش فرهنگ برد - برد در مدارس</p> <p>۶. آموزش و جامعه‌پذیری کودکان با الگوهای رفتاری مناسب</p> <p>۷. آموزش مدیریت رفتار و هیجان به کودکان و نوجوانان</p> <p>۸. تأکید بر عمل به قوانین، ارزش‌ها و هنجارها در ورزش در المپیادهای ورزشی درون مدرسه‌ای</p> <p>۹. نهادینه‌سازی و درونی‌کردن عمل به قانون و احترام به قانون به کودکان در مدارس</p> <p>۱۰. آموزش و توانمندسازی معلمان در انتقال مفاهیم و الگوهای فرهنگی به دانش‌آموزان</p> <p>۱۱. تهیه بروشورهای آموزشی و توزیع آن‌ها در بین دانش‌آموزان</p> <p>۱۲. آگاه‌سازی و اطلاع‌رسانی به دانش‌آموزان در خصوص جرایم حقوقی و کیفری افراد خالص</p> <p>۱۳. برگزاری دوره‌های آموزشی برای دبیران تربیت بدنی با محوریت اخلاقیات و پایبندی به قوانین</p> <p>۱۴. توجه به نقش شورای آموزش و پرورش استان‌ها در آگاهی‌بخشی، برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری فرهنگ حضور در استادیوم</p>
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	<p>۱. آموزش الگوهای رفتاری و اخلاقی ورزشی به دانشجویان به عنوان مدرسین و مربیان آینده</p> <p>۲. آموزش فرهنگ برد - برد در دانشگاه‌ها</p> <p>۳. اطلاع‌رسانی، آگاهی‌دهی در خصوص جنبه‌های حقوقی و قضایی تخلفات در استادیوم‌ها به دانشجویان</p> <p>۴. تصویب و اجرای طرح‌های پژوهشی در حوزه الگوسازی فرهنگی توسط پژوهشگران دانشگاهی</p> <p>۵. توجه به موضوعات اخلاقی و فرهنگی در محتوای درس جامعه‌شناسی ورزشی در دانشگاه‌ها</p> <p>۶. برگزاری همایش، گردهمایی و کارگاه در خصوص فوتبال و فرهنگ حضور در استادیوم</p> <p>۷. آموزش و انتقال الگوهای رفتاری و آداب حضور در استادیوم به دانشجویان</p> <p>۸. ملزم کردن دانشجویان به شرکت در کارگاه‌های مرتبط با اخلاق ورزشی و الگوهای رفتاری</p>

۱. ساخت تیزرهای آموزشی در مورد نحوه و آداب حضور در استادیوم
۲. اطلاع‌رسانی و آگاهی‌بخشی رسانه‌ها در مورد موارد ممنوعه ورودی به استادیوم
۳. اطلاع‌رسانی و آگاهی‌بخشی رسانه‌ها در مورد عواقب حقوقی و کیفری افراد خاطی
۴. برگزاری برنامه‌ها و نشست‌های علمی- فرهنگی توسط کارشناسان و متخصصان جامعه شناسی، روانشناسی و فرهنگی
۵. آموزش و انتقال الگوهای رفتاری بوسیله رسانه از طریق ساخت فیلم، سریال و مستند
۶. آموزش و توجیح برنامه‌سازان و مجریان ورزشی در خصوص عدم تحریک‌پذیری تماشاگران با گفتار و کردارشان
۷. نظارت بر محتوای برنامه‌ها و گزارش‌های ورزشی رسانه‌ها
۸. معرفی کتاب‌ها و وبسایت‌های آموزشی در خصوص آداب حضور در استادیوم
۹. ترویج فرهنگ برد-برد در رسانه
۱۰. پخش برنامه‌های ورزشی آموزشی و به دور از تحریک‌پذیری مخاطبین
۱۱. آموزش موارد عمومی به شهروندان از طریق رسانه‌ها در ارتباط با فرهنگ هواداری
۱۲. شرکت مجریان و برنامه‌سازان ورزشی در کارگاه‌های آموزشی
۱۳. عدم سوءگیری رسانه‌ها در برنامه‌های ورزشی
۱۴. انتخاب هواداران برتر هفته از سوی رسانه‌ها
۱۵. تهیه کلیپ‌های آموزشی هواداری با تمرکز بر فرهنگ جوانمردی در کشور
۱۶. انتقال ارزش‌های اخلاقی هواداری از طریق رسانه‌ها
۱۷. انعکاس و بازتاب خواسته‌های تماشاگران و هواداران از طریق رسانه‌ها
۱۸. ساخت برنامه‌های تحلیلی در خصوص رفتار هوادار، ورزشکار و مربی خاطی
۱۹. ترویج و معرفی الگوهای مناسب فرهنگی توسط رسانه‌ها (الگوسازی فرهنگی)
۲۰. تزریق الگوهای رفتاری بصورت فرهنگ به جامعه (بواسطه برنامه‌های رسانه‌ای یا قولین)
۲۱. تغییر و اصلاح سیاست‌های برنامه‌های تلویزیونی ورزشی قبل از بازی یا پس از آن
۲۲. ساخت برنامه‌های تبلیغاتی در خصوص پیامدهای بی‌اخلاقی در ورزشگاه‌ها
۲۳. استفاده رسانه‌ها از سلیبیتی‌ها برای انتقال مفاهیم فرهنگی و اخلاقی در حوزه ورزش
۲۴. تولید و ساخت برنامه‌های کارتون‌ی با هدف آموزش الگوهای رفتاری مناسب در ورزشگاه‌ها و احترام به قوانین توسط رسانه‌ها

۱. تلاش برای ایجاد احساس تعلق به اموال عمومی به نوجوانان و جوانان در مساجد
۲. آموزش الگوهای رفتاری مناسب ورزشی به نوجوانان در قالب مسابقات تیم‌های پایگاه‌های مساجد
۳. تبلیغ ورزش و آموزش نحوه حضور در استادیوم توسط روحانیان در مساجد به نوجوانان
۴. نقش ایجابی و الگوسازی مثبت کارگزاران اجتماعی نهاد دین در آداب حضور در استادیوم
۵. تعریف الگوهای مناسب رفتاری برای تماشاگران توسط نهاد دین و کارگزاران امور فقهی
۶. انتقال الگوهای رفتاری مناسب به نوجوانان و جوانان از طریق ائمه مساجد

۱. نظارت سازمان ارشاد و تبلیغات بر محتوای مطبوعات ورزشی و رسیدگی به تخلفات آن‌ها
۲. ساخت برنامه‌های فرهنگی در حوزه تماشاگران توسط وزارت ارشاد
۳. برپایی مسابقات شعرسرای و طراحی شعر برای تیم‌ها با همکاری بلشنگ‌ها و گلن‌های هواداری
۴. توجه به نقش شورای فرهنگ عمومی استان‌ها در آگاهی‌بخشی، برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری فرهنگ حضور در استادیوم‌ها

۱. بازبینی محتوای برخی کتب درسی و گنجاندن محتواهای فرهنگی ورزشی در آن‌ها
۲. تدوین و ابلاغ نظامنامه فرهنگی در ورزش از سوی شورای عالی انقلاب فرهنگی

۱. توزیع بروشورهای آموزشی در خصوص آداب و فرهنگ حضور در استادیوم در وسایل حمل و نقل عمومی
۲. استفاده از پدنه اتوبوس‌های حمل و نقل عمومی برای تبلیغ و اطلاع‌رسانی در خصوص کنه‌های اخلاقی
۳. مهیا بودن سیستم حمل و نقل عمومی در روز مسابقه
۴. اجرای برنامه‌های فرهنگی توسط شهرداری‌ها در راستای اهداف سازمان ارشاد
۵. آموزش از طریق گروه‌های‌ها و برنامه‌های فرهنگی اجتماعی شهرداری‌های هر منطقه در ارتباط

شهرداری (معاونت امور فرهنگی و اجتماعی شهرداری، سازمان ورزش شهرداری، اداره کل آموزش شهروندی،

فرهنگسراها)	۶. نصب بنرها یا پیام‌هایی با محتوای اخلاق و فرهنگ در مسیرهای منتهی به استادیوم‌ها ۷. تسهیل و مساعدات با سایر سازمان‌ها جهت انتقال مفاهیم اخلاقی-آموزشی رفتار هواداری از طریق بیلبردهای تبلیغاتی داخل خیابان‌ها ۸. مشارکت و همکاری سازمان ورزش شهرداری‌ها با معاونت فرهنگی شهرداری در خصوص اجرای طرح‌های عملیاتی در خصوص فرهنگ‌سازی و ارائه الگوهای فرهنگی مناسب هواداری به شهروندان ۹. فراهم کردن سیستم حمل و نقل عمومی و رایگان در روز مسابقه در مسیرهای منتهی به استادیوم ۱۰. قرار دادن کتیجه‌های آموزشی در اتوبوس‌ها برای آگهی‌بخشی و اطلاع‌رسانی به شهروندان ۱۱. پخش برنامه‌ها و تیزرهای تبلیغاتی آموزنده در خصوص رفتارهای هواداری از تلویزیون‌های داخل اتوبوس‌های حمل و نقل عمومی
وزارت ارتباطات	۱. ارسال پیامک‌های آموزشی با مضمون فرهنگسازی حضور در استادیوم به مخاطبین ۱. تصمیم‌گیری مجلس در خصوص نظام باشگاه‌داری در کشور و قانونی کردن آن ۲. وجود پشتوانه‌های حقوقی برای اجرای قوانین ۳. نظارت بر حسن اجرای قوانین مصوب توسط نهاد قانون‌گذار و ذی‌صلاح ۴. تدوین قوانین و مقررات رسمی بر اساس استانداردهای بین‌المللی در برخورد با تماشاگران خطی ۵. محرومیت تماشاگران خطی بطور فردی برای متنبه شدن ۶. ریشه‌یابی و تفحص در علت مشکلات رخ داده شده در ورزشگاه‌های کشور ۷. قانون‌گذاری مجلس در خصوص امکان ورود خانواده‌ها و بانوان به استادیوم‌ها
مجلس کمسیون ورزش مجلس و مرکز تحقیقات و پژوهش مجلس)	۱. استفاده از سازمان‌های مردم‌نهاد در آموزش و ارائه الگوهای رفتاری مناسب ۲. آموزش و انتقال الگوهای رفتاری هوادارای مناسب ۳. ترویج الگوهای رفتاری مناسب توسط سلیبریتی‌ها در پیج‌های خود در شبکه‌های مجازی
سازمان‌های مردم‌نهاد و چهره‌های سرشناس	

سرشناس (۳ کد)، خانواده (۲ کد)، شورای عالی انقلاب فرهنگی (۲ کد) و وزارت ارتباطات (۱ کد) به عنوان متولیان غیرمستقیم در امور مربوط به فرهنگ و آداب حضور در استادیوم‌های فوتبال شناسایی شدند.

بحث و نتیجه‌گیری

یکی از چالش‌های برگزارکنندگان رویدادهای ورزشی، مهیا کردن محیطی امن، ایمن و مطمئن برای تماشاگران است که مهم‌ترین سرمایه این رویدادها به شمار می‌رود. تأمین محیطی امن و ایمن برای حاضرین در ورزشگاه‌ها می‌تواند موجب افزایش حضور تماشاگران شود (لعل‌بیداری و همکاران^۱، ۲۰۱۹). به نظر می‌رسد یکی از راه‌کارهای مهم برای کاهش خشونت و پرخاشگری در ورزشگاه‌ها آموزش

با توجه به داده‌های کیفی گزارش شده در جدول ۲، متولیان مستقیم در برنامه‌ریزی و اجرای اقدامات فرهنگی و آداب حضور در استادیوم‌های فوتبال عبارت بودند از فدراسیون فوتبال و نهادها و سازمان‌های زیرمجموعه آن مثل سازمان لیگ، هیأت فوتبال استان‌ها و شهرستان‌ها و غیره (۴۷ کد)، باشگاه‌های فرهنگی- ورزشی فوتبال (۲۲ کد)، مجموعه پلیس و نیروهای انتظامی (۱۳ کد)، وزارت ورزش و جوانان و سازمان‌های زیرمجموعه آن اعم از اداره کل ورزش و جوانان استان‌ها و ادارات ورزش و جوانان شهرستان‌ها و غیره (۹ کد). همچنین، سازمان‌ها و نهادهایی همچون رسانه اعم از صوتی، تصویری، مجازی و مطبوعات (۲۴ کد)، وزارت آموزش و پرورش (۱۴ کد)، شهرداری‌ها (۱۱ کد)، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (۸ کد)، مجلس شورای اسلامی (۷ کد)، نهاد مذهب (۶ کد)، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی (۴ کد)، سازمان‌های مردم‌نهاد و چهره‌های

1. La'IBidari et al

جامعه ارائه خدمت می‌کند؛ به همین سبب وزارت ورزش و جوانان در سیاست‌گذاری، قانون‌گذاری و نظارت بر اجرای قوانین در فدراسیون‌ها و بالاصح فوتبال نقش مؤثری دارد. در همین راستا، مصاحبه‌شونده شماره ۴ بیان می‌کند: «مدیریت فرهنگی در وزارت ورزش باید برای سطوح کلان با توجه به مؤلفه‌های مشترک ملی برنامه فرهنگی تنظیم نماید و در سطح خرد به خرده فرهنگ‌های هر منطقه توجه نموده و برنامه‌های فرهنگی مناسب را تدوین کند». بنابراین وزارت ورزش و جوانان به عنوان یک متولی اصلی در حوزه برنامه‌ریزی، قانون‌گذاری و نظارتی می‌تواند با همکاری و تعامل با فدراسیون فوتبال برنامه‌ها و الگوهای فرهنگی مناسب در جهت بهبود وضعیت امنیتی و فرهنگی استادیوم‌های فوتبال را طراحی و ابلاغ نمایند. با توجه به نتایج پژوهش، فدراسیون فوتبال و سازمان‌های تابعه آن با تأمین زیرساخت‌های سخت‌افزاری، کنترلی و نظارتی تأمین‌کننده امنیت استادیوم‌ها مانند گیت‌های الکترونیک و دوربین‌های مداربسته و همینطور نیروی انسانی ماهر و آموزش‌دیده نقش اساسی در ارائه، اجرا و نهادینه‌سازی الگوهای فرهنگی و آداب و رسوم حضور افراد در استادیوم‌ها و ارتقای امنیت آن دارند. شاید در نگاه اول تأمین زیرساخت‌های فیزیکی و فناوریانه یک اقدام فرهنگی محسوب نشود اما به استناد متخصصان شرکت‌کننده در پژوهش، این زیرساخت‌ها می‌توانند پشتوانه اجرای بسیاری از اقدامات فرهنگی باشند؛ به عنوان مثال، شرکت‌کننده شماره ۸ این چنین بیان می‌کند: «به منظور شناسایی فرد خاطی، متنبه نمودن و الزام وی به شرکت در کلاس‌های آموزشی نحوه حضور در استادیوم، مسئولین باید به زیرساخت‌ها توجه جدی کنند». در خصوص نیروی انسانی ماهر و

تماشاگران (محمدکاظمی و همکاران، ۲۰۰۷) و انجام اقدامات فرهنگی (همتی‌نژاد و همکاران^۱، ۲۰۱۵) برای توسعه فرهنگ و آداب حضور تماشاگران در آن‌ها است. شاهمنصوری و مظفری (۲۰۰۶) نیز در انجام اقدامات فرهنگی و آموزشی تماشاگران، همکاری مؤسسات فرهنگی و آموزشی را ضروری می‌داند. در همین راستا در پژوهش حاضر تلاش شده است تا سازمان‌ها و نهادهای نقش‌آفرین در زمینه برنامه‌ریزی، اجرا و نظارت اقدامات فرهنگی و آداب حضور افراد در استادیوم به منظور افزایش امنیت استادیوم‌ها شناسایی و دسته‌بندی شوند. بر اساس یافته‌های پژوهش دو گروه عمده از سازمان‌ها و نهادها می‌توانند در امر برنامه‌ریزی، اجرا و نظارت اقدامات فرهنگی و آداب حضور افراد در استادیوم‌ها دخیل باشند؛ گروه اول سازمان‌ها و نهادهایی هستند که در خط مقدم سازماندهی و برگزاری مسابقات فوتبال ایران می‌باشند و تحت عنوان متولیان مستقیم نامگذاری شدند که در حقیقت مدیریت و پاسخگویی مسائل مربوط به خشونت و پرخشگری، رفتارهای ناهنجار و ضد فرهنگی و غیره در مسابقات فوتبال بر عهده این سازمان‌ها می‌باشد. گروه دوم تحت عنوان متولیان غیرمستقیم نامگذاری شدند که منظور از آن‌ها سازمان‌ها و نهادهایی هستند در مدیریت و پاسخگویی به حوادث امنیتی، خشونت و پرخشگری و نیز مسائل اخلاقی و فرهنگی نقشی ندارند اما با مسائل فرهنگی-اجتماعی ورزش در ارتباط هستند و می‌توانند در مباحث مربوط به فرهنگ و آداب حضور افراد در استادیوم‌ها و ارتقای امنیت آن‌ها تأثیرگذار باشند.

در ایران متولی امر ورزش، وزارت ورزش و جوانان می‌باشد که از طریق فدراسیون‌های ورزشی در

1. MohammadKazemi et al
2. Hemmatinezhad et al

باشگاه‌های ورزشی مکان‌هایی هستند که جوانان نه تنها باید از طریق برنامه‌های آموزشی آن‌ها دانش کسب نمایند بلکه باید ارزش‌های فرهنگی و آموزشی را فراگرفته و بدان پایبند باشند (دیموسکی و همکاران^۲ (۲۰۱۹)؛ سواری‌نیکو و آصف^۳ (۲۰۱۹)). به عقیده مصاحبه‌شونده شماره ۱۱، «باشگاه‌های فرهنگی ورزشی فوتبال می‌بایست به‌همان اندازه که به تمرینات تکنیکی و تاکتیکی بازیکنان و برگزاری اردوها توجه می‌کنند مسأله برنامه‌های فرهنگی و آموزش‌های مربوط به آن را در خصوص بازیکنان، مربیان و هواداران و لیدرها جدی بگیرند و برایش برنامه‌ریزی اصولی داشته باشند». مسئولین و دست‌اندرکاران باشگاه‌ها می‌توانند با انجام اقداماتی همچون تهیه برنامه‌های آموزش فرهنگی برای هواداران، برگزاری دوره‌های توجیهی برای بازیکنان و مربیان در خصوص مدیریت هیجانات، احترام به قوانین و مقررات و رعایت اخلاقیات و عدم تحریک تماشاگران و یا توهین به آن‌ها، انتخاب لیدرهای شایسته و آموزش آن‌ها و ساماندهی به کانون هواداری و تارنمای باشگاه با هدف توسعه اصول و آداب حضور تماشاگران در استادیوم نقش بسیار مهمی در بهبود فرهنگ حضور در استادیوم و ارتقای امنیت آن داشته باشند.

مجموعه پلیس و نیروی انتظامی به عنوان یکی دیگر از متولیان مستقیم در امر فرهنگ‌سازی حضور افراد در استادیوم‌ها در پژوهش حاضر شناسایی شد. به عقیده استات و پیرسون^۴ (۲۰۰۶) رفتار پلیس ورزشگاه هم می‌تواند هواداران را از صحنه آشوب و درگیری دور کند و هم می‌تواند به رفتارهای

آموزش‌دیده نیز مصاحبه‌شونده شماره ۹ عقیده دارد: «برای برگزاری مسابقات، تمام نیروهای درگیر چه داخلی و چه خارجی می‌بایست آموزش ببینند و اطلاعاتشان در خصوص برگزاری مسابقات را به‌روز کنند». در همین زمینه فرجی، همتی‌نژاد و شبانی^۱ (۲۰۱۹)؛ همتی‌نژاد و همکاران (۲۰۱۵) و رمضان-اوغلو (۲۰۱۲) نیز در پژوهش خود به همکاری‌های داخلی و بین‌المللی سازمان‌دهندگان لیگ‌های ورزشی مانند حضور در همایش‌ها و سمینارهای مربوطه و نیز بازدید از استادیوم‌های سایر کشورها به منظور افزایش دانش و آگاهی مسئولان در زمینه ارتقای امنیت و بهبود جو استادیوم اشاره نموده‌اند. اندام و سلیمی (۲۰۱۶)؛ رحمتی و محسنی (۲۰۰۳) و شهابی و آخوندی (۲۰۱۶) نیز چاپ و انتشار بروشور و اعلامیه و تابلو و پوستر تبلیغاتی در محدوده ورزشگاه‌ها، ترویج و تبلیغ انگاره‌های مناسب رفتاری برای طرفداران، بازیکنان باشگاه‌ها، پخش برنامه‌های مناسب و موسیقی در بین دو نیمه بازی برای تخلیه هیجانات تماشاگران و تلطیف جو استادیوم‌ها را از وظایف مهم فدراسیون فوتبال و سازمان‌های تابعه آن برای توسعه آداب و فرهنگ حضور افراد در استادیوم می‌دانند که هم‌راستا با نظرات مصاحبه‌شونده‌های شماره ۸ این پژوهش است که بیان می‌کنند: «در بین دو نیمه بازی یا قبل از شروع بازی می‌شود با توجه به هنجارها و ارزش‌های جامعه برنامه‌های مفرح و هیجان‌آمیز مثل بازی‌های بومی- محلی و ورزش‌های نمایشی برگزار کرد و یا مسابقات برخی رشته‌ها مثل دو میدانی رو به نمایش گذاشت». باشگاه‌های فرهنگی- ورزشی فوتبال یکی دیگر از متولیان مستقیم الگوسازی فرهنگی و توسعه آداب حضور در استادیوم می‌باشند.

2. Dimovski et al
3. SavariNikou & Asef
4. Stott and Pearson

1. Faraji, Hemmatinezhad & Shabani

پلیس و نیروی انتظامی است که می‌بایست به صورت شبکه‌ای عمل کنند تا از تداخل وظایف و موازی‌کاری‌ها کاسته شود. در همین زمینه مصاحبه‌شونده شماره ۷ بر این نکته تأکید داشت که «من همواره در بحث برگزاری صحیح مسابقات و کنترل حاشیه‌های ناشی از آن به یک همکاری بین‌سازمانی معتقدم و نیروی انتظامی باید با وزارت ورزش، رسانه، شهرداری و سایر نهادها در قالب سازمانی شبکه‌ای در فرهنگ‌سازی همکاری داشته باشد تا از موازی‌کاری جلوگیری شود و هر آرگانی نقشش را بداند».

سایر نتایج پژوهش نشان داد که برخی سازمان‌ها و نهادها نیز می‌توانند به صورت غیرمستقیم بر بهبود فرهنگ حضور در ورزشگاه تأثیرگذار باشند. خانواده یکی از نهادهایی است که می‌تواند نقش پررنگی در این زمینه ایفا کند. خانواده اولین نهادی است که فرزندان در آن به تدریج کسب هویت کرده و وارد زندگی اجتماعی می‌شوند. خانواده با درونی کردن ارزش‌ها در فرزندان خود می‌تواند عامل انتقال فرهنگ باشد (کیوان‌آرا، اسماعیلی و یقینی^۳، ۲۰۱۶). در زمینه تماشاگری ورزش نیز خانواده می‌تواند آداب و فرهنگ مناسب حضور در استادیوم را به فرزندان خود گوشزد نماید تا از مشارکت فرزندان در رفتارهای تخریبی جلوگیری نمایند. در این راستا مصاحبه‌شونده شماره ۱۶ این چنین می‌گوید: «خانواده‌ها می‌توانند به بچه‌هایشان در خصوص چگونگی حضور در استادیوم‌ها برای تماشای مسابقات فوتبال آموزش بدهند و آنها را از اعمال خشونت‌آمیز و پرخاشگرانه منع کنند». در همین زمینه، رحمتی و مظفری^۴ (۲۰۰۳) به نقش خانواده در آموزش رفتارهای مناسب و عباس‌زاده و

آشوبگرانه آن‌ها دامن بزند. فیلینگری و همکاران^۱ (۲۰۱۷) نیز معتقدند که نحوه رفتار و برخورد کارکنان برگزارکننده و نیروهای امنیتی و پلیس با تماشاگران یکی از عوامل مهم و تأثیرگذار در تجربه حضور افراد در ورزشگاه‌ها می‌باشد. علاوه بر نحوه رفتار پلیس ورزشگاه با تماشاگران و ایفای نقش اصلی در کنترل ناهنجاری‌های درون ورزشگاه، اقدامات متعددی در راستای توسعه آداب و فرهنگ حضور تماشاگران در استادیوم می‌تواند از جانب این نهاد مهم انجام شود؛ تهیه تیزرهای آموزش هواداران در خصوص موارد امنیتی و نمایش آن از اسکوردهای استادیوم‌ها، انتشار بروشورهای آموزشی در مورد آداب حضور در استادیوم‌ها، و مجازات و عواقب حقوقی اقدامات غیرقانونی افراد آن از جمله اقداماتی است که مجموعه پلیس و نیروهای انتظامی با تعامل با سازمان‌های دیگر می‌توانند در ارتباط با فرهنگ حضور در استادیوم‌ها و ارتقاء امنیت آن انجام دهند.

در همین زمینه، مصاحبه‌شونده شماره ۱۶ بیان کرد: «نیروی انتظامی و پلیس می‌تواند در آموزش و توجیه لیدرهای تماشاگران نقش آفرین باشند». که همراستا با نتایج پژوهش مردانی، سوری، سالار و نیازی^۲ (۲۰۱۶) در آموزش و توجیه لیدرها توسط پلیس برای پیشگیری از پرخاشگری تماشاگران فوتبال است. همچنین مصاحبه‌شونده شماره ۵ بیان کرد: «بخش فرهنگی در نیروهای انتظامی برمی‌گردد به اینکه این نیروها باید به جای سلبی عمل کردن، ایجابی عمل کنند و احساسات و هیجانات جوانان حاضر در استادیوم را درک نمایند». نکته‌ی مهمی که می‌بایست مورد توجه قرار گیرد مسأله تعامل و همکاری سایر سازمان‌ها با مجموعه

3. Keivanara, Esmaeeli & Yaghini
4. Rahmati & Mohseni

1. Filingeri, Eason, Waterson & Haslam
2. Moradi, Soori, Salar & Niazi

همکاران^۱ (۲۰۱۸) بر نقش نظارتی و کنترلی خانواده‌ها در کاهش پرخاشگری نوجوانان در محیط‌های ورزشی اشاره نموده‌اند. رود (۲۰۱۷) نیز در تحقیق خود به الگوبرداری فرزندان از رفتارهای والدینشان در استادیوم‌ها اشاره نموده است. بنابراین، خانواده‌ها می‌توانند از طریق آموزش رفتارهای هواداری و آداب حضور در استادیوم به فرزندان‌شان و همچنین ارتباط تنگاتنگ با مربیان و معلمان ورزشی آنان، در جهت تربیت تماشاگران، ورزشکاران و مربیان با اخلاق در آینده کمک نمایند و الگوهای رفتاری مناسب را در کودکان نهادینه سازند.

پایه و اساس تربیت بعد از خانواده در مدارس شکل می‌گیرد. کودکان و نوجوانان ساعات زیادی از زندگی خود را در مدرسه می‌گذرانند و جو مدرسه و محتوای دروس در شکل‌گیری رفتار فردی و اجتماعی آنان بسیار مؤثر است بنابراین، به نظر می‌رسد آموزش و پرورش یکی از مهم‌ترین نهادها در ایجاد و شکل‌گیری تغییرات فرهنگی در حوزه ورزش باشد و با توجه به تأثیرپذیری کودکان در سنین پایین‌تر بتواند زمینه انتقال الگوهای فرهنگی مطلوب را برای نهادینه ساختن ارزش‌ها و عملی کردن آنها فراهم سازد (همتی‌نژاد و همکاران، ۲۰۱۶). مصاحبه‌شونده شماره ۳ معتقد است: «یکی از نهادهای تأثیرگذار در فرهنگ‌سازی، آموزش و پرورش است که متأسفانه امروزه از اثرگذاری آن کم شده است. با توجه به رده سنی تماشاگران استادیوم‌ها، میشود گفت بیشترین نفرتی که در استادیوم‌ها حضور دارند دانش‌آموزانی هستند که در سنین مناسب آموزش‌پذیری قرار دارند و مهم‌ترین کاری که سیستم آموزشی ما می‌تواند انجام دهد آموزش الگوهای رفتاری درست و احترام به قوانین

ورزشی به دانش‌آموزان می‌باشد». مصاحبه‌شونده شماره ۴ نیز چنین بیان نمود: «کودکان و نوجوانان در بدیعی‌ترین مرحله اجتماعی‌شدن یا جامعه‌پذیری خود بخش عمده‌ای از عمرشان را در اختیار آموزش و پرورش هستند و آموزش و پرورش می‌تواند از این فرصت برای انتقال الگوهای فرهنگی مطلوب در حوزه ورزش و آداب حضور در ورزشگاه‌ها استفاده کند». جین‌ژی و بین‌چائو^۲ (۲۰۱۳) نیز معتقدند با معرفی و ترویج و تبلیغ آداب و رسوم حضور در ورزشگاه‌ها و انجام اقدامات لازم و آموزش مناسب در مدارس می‌توان کیفیت رفتار تماشاگران را ارتقا داد که با نتایج پژوهش حاضر در یک راستا می‌باشد.

نماد آموزش عالی هر کشور دانشگاه است که نهادی اثرگذار در فرهنگ جامعه می‌باشد. یکی از وظایف عمده دانشگاه‌ها تربیت افراد متخصص، جهت توسعه فرهنگی است (همتی‌نژاد و همکاران، ۲۰۱۶). به نظر می‌رسد دانشگاه‌ها به واسطه توسعه آداب و فرهنگ حضور افراد در استادیوم‌ها در کنترل خشونت هواداران ورزشی نقش داشته باشند. در این زمینه مصاحبه‌شونده شماره ۱۸ می‌گوید: "به نظر من اساتید دانشگاه‌ها و مباحث تدریس شده به دانشجویان می‌تواند نقش کلیدی در اشاعه فرهنگ ایفا نماید، یعنی با تربیت دانشجویان، به عنوان مبلغین فرهنگ و اخلاقیات در جامعه در اشاعه فرهنگ ورزشی نقش ایفا کنند. این دانشجویان به عنوان عضوی از خانواده، یا مربی، ورزشکار و معلم آینده می‌توانند در انتقال الگوهای فرهنگی آموخته شده تأثیر داشته باشند یعنی می‌توانند به عنوان مبلغینی برای آموزش آداب حضور در استادیوم و کاهش خشونت در استادیوم‌ها باشند". مصاحبه‌شونده شماره ۵ نیز معتقد است:

حضور افراد و تماشاگران در استادیوم بسازند و در خصوص موارد ممنوعه برای ورود به استادیومها اطلاع رسانی و آگاهی بخشی کنند، که افراد اطلاع داشته باشند که چه چیزهایی را می توانند هنگام حضور در استادیومها با خود داشته باشند یا نداشته باشند». همچنین مصاحبه شونده دیگری (شماره ۹) اینگونه بیان می کند: «رسانهها باید با توجه به شرایط ورزشی، جو استادیومها را متعادل کنند، نه اینکه در آتش حواشی و التهاب تماشاگران هیزم بریزند و آن متشنج تر کنند». برخی از محققین معتقدند رسانهها خشونت هواداران را به دیگران القا می کنند و بر یادگیری خشونت تأثیر گذارند (بارون و ولیجنتارت، ۲۰۰۸؛ شهابی و آخوندی، ۲۰۱۶؛ شجاع، طالب پور، عظیم زاده، کشتی دار و جباری، ۲۰۲۰). بنابراین تجدید نظر در محتوای برنامه های ورزشی رسانهها برای پیشگیری از اوباشگری و خشونت ضروری به نظر می رسد (حسین پور، نیازی پور، کاشف، باقری و منگشتی، ۲۰۱۴). پایپورا، سیکورسکی و سوپینسکی^۲ (۲۰۱۹) نیز با تأکید بر نقش رسانهها در تأمین امنیت استادیومهای فوتبال، بیان می کند رسانهها باید با تمرکز بیشتر بر آگاهی رسانی به هواداران، از پرداختن به حواشی فوتبال خودداری کنند. می توان گفت رسانه می تواند با اشاعه الگوهای فرهنگی هواداری در بین مخاطبان، انعکاس خواسته های تماشاگران و هواداران، ترویج فرهنگ برد-برد، ساخت برنامه های تبلیغاتی در خصوص پیامدهای بی اخلاقی و اطلاع رسانی در خصوص

«دانشگامیان با پژوهشها و تحقیقاتشان می توانند در این زمینه کمک کننده باشند. در دانشگاهها واحد جامعه شناسی ورزش در تربیت بدنی را داریم که می شود از طریق آن برای فرهنگ سازی یا آگاهی دهی و آموزش استفاده کرد. همچنین همایشها و گردهماییها و کارگاههایی که در مورد فوتبال و اخلاق در دانشگاهها دایر می شود می تواند آموزشها و آگاهی هایی رو برای دانشجویان، کارکنان و اساتید در پی داشته باشد». بنابراین می توان گفت وزارت علوم و دانشگاههای زیرمجموعه آن و همین طور پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی می توانند به صورت غیرمستقیم و به صورت استراتژیک در بهبود فرهنگ حضور در استادیوم نقش آفرین باشند.

بخشی از یافته های پژوهش حاضر نشان داد که رسانهها اعم از صوتی، تصویری، مطبوعاتی و مجازی به عنوان یک متولی غیرمستقیم و بسیار تأثیر گذار نقش بی بدیلی در اشاعه الگوهای مثبت یا منفی رفتاری تماشاگران ورزشی دارند. رسانه های جمعی یکی از ابزارهای اساسی جهت بررسی مسائل اجتماعی، اطلاع رسانی، آموزشی و عامل بسیار مؤثری در شکل گیری ارزش های اجتماعی به شمار می آیند. این امکان وجود دارد که رسانه های ورزشی در کنار نقش اطلاع رسانی به مخاطبان خود، به منظور کاهش حساسیت زدایی و برای ایجاد ارتباط فرهنگی مناسب و آموزش رفتار جمعی، به شکل صحیح و مناسب، به معرفی الگوهای مثبت فرهنگی و اجتماعی بپردازد (شهابی و آخوندی، ۲۰۱۶). در همین راستا و در خصوص نقش پر رنگ رسانهها در ترویج مباحث فرهنگی - اجتماعی ورزش مصاحبه شونده شماره ۱۶ اعتقاد دارد: «رسانهها می توانند تیزرهای آموزشی در مورد آداب و نحوه

- 2 . Braun & Vliegenthart
- 3 . Shahabi & Akhoundi
- 4 . Shajie, Talebpour, Azimzadeh, Keshtidar & Jabbari Nooghabi
- 5 . Hoseinpoor, Niazipoor, Kashaf, Bagarei & Mangashti
- 6 . Piepiora, Sikorski & Supiński

1. Shahabi & Akhoundi

خانواده‌ها در استادیوم یکسری تعارض‌ها و سوء برداشت‌ها می‌باشد که با گفتگو قابل حل و فصل است». همچنین مصاحبه شونده شماره ۱ نیز در ارتباط با نقش دین در فرهنگ‌سازی آداب حضور در استادیوم این‌گونه بیان می‌کند: «روحانیون می‌توانند در مورد حضور در استادیوم اشاراتی داشته باشند و موارد ارزشی که در استادیوم‌ها وجود دارند را به اطلاع مردم برسانند و آنها را آگاه کرده و به آرامش دعوت کنند و در مورد عدم انجام رفتار خشونت آمیز، عدم آزار افراد دیگر، قباحات اذیت تماشاگران دیگر شهروندان را آگاه سازند». در ادامه اضافه می‌کند: «پایگاه‌های بسیجی که در مساجد موجود است هم می‌توانند به جوانان و نوجوانان در زمینه اخلاقیات ورزشی آموزش بدهند». بنابراین، به نظر می‌رسد کارگزاران اجتماعی نهاد دین، با توجه به احترام و ارزش‌والایی که در جامعه دارند، می‌توانند در جهت الگوسازی فرهنگی مناسب در حوزه آداب و رسوم حضور در استادیوم‌های فوتبال، جامعه را هدایت نمایند.

بر اساس یافته‌های پژوهش حاضر وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی نیز یکی از سازمان‌هایی است که می‌تواند به صورت غیر مستقیم در پیاده‌سازی الگوها و اقدامات فرهنگی و کمک به کاهش خشونت و پرخاشگری در استادیوم‌های فوتبال نقش‌آفرین باشند. این وزارت اهداف و وظایف مهمی همچون اعتدالی آگاهی‌های عمومی در زمینه‌های فرهنگ و هنر جامعه و انجام مطالعات و تحقیقات لازم در مورد مسائل و مبانی فرهنگ عمومی را بر عهده دارد (نیاکان^۲، ۲۰۱۷) و می‌تواند با نظارت بر محتوای مطبوعات ورزشی و رسیدگی به تخلفات آنها، آگاهی‌بخشی، برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری فرهنگ

عواقب حقوقی و کیفری آن در ایجاد محیط امن و ایمن برای حاضران در استادیوم‌ها فراهم آورد.

از دیگر متولیان غیرمستقیم شناسایی شده در این پژوهش نهاد مذهب می‌باشد. دین یکی از عوامل سازماندهی کارکردهای اجتماعی است و پیام‌هایی که نهادهای دینی به افراد جامعه می‌دهند، نظام‌هایی که فراهم می‌کنند و شبکه‌های اجتماعی که ایجاد می‌کنند همگی می‌توانند به عنوان منشاء و مبنایی در جهت ایجاد سرمایه اجتماعی عمل کنند (شایگان^۱، ۲۰۱۶). به عقیده شایگان (۲۰۱۶) نقش فرهنگی مساجد در بین دیگر نقش‌ها و کارکردهای آن، پس از نقش عبادی و آموزشی دارای بیش‌ترین اهمیت می‌باشد. همچنین، دین در بهبود کنش‌های متقابل افراد، انضباط‌بخشی، انسجام‌بخشی، احترام به دیگران و غیره نقش دارد (کتابی، گنجی، احمدی و معصومی^۲، ۲۰۰۴). به نظر می‌رسد نقش فرهنگی دین در ورزش و به خصوص فرهنگ و آداب حضور در اماکن و میادین ورزشی برای عموم مردم حائز اهمیت باشد. مصاحبه‌شونده شماره ۴ می‌گوید: «نهاد دین، نهاد فقه و کارگزاران امور فقهی در دین می‌توانند برای تماشاگران ما الگوهای رفتاری مناسب را تعریف و ارائه بکنند». مصاحبه‌شونده شماره ۱۲ نیز در خصوص نهاد مذهب این چنین بیان می‌کند: «برقراری ارتباط مدیران ورزش و مدیران متخصص ورزشی با مجریان و متخصصان دینی و بحث تبادل نظر با آنها می‌تواند در بسیاری از مسائل فرهنگی ورزش فوتبال راه‌گشا باشد. وجود یک سری تعامل و ارتباطات می‌تواند در این زمینه و ایجاد یک همکاری سازنده بین این دو نهاد برای پیشبرد مسائل فرهنگی در حوزه فوتبال کمک کننده باشد. دلیل بسیاری از مخالفت‌ها از سوی مراجع دینی علی‌الخصوص حضور

1 . Shaygan

2 . Ketabi, Ganji, Ahmadi & Masomi

3 . Niakan

که ملزمشان می‌کرد به انجام یکسری موارد که باید انجام بدهند، مواردی در خصوص خشونت و پرخاشگری نیز در آن وجود داشت.» با توجه به نتایج تحقیق حاضر بنظر می‌رسد تعامل و همکاری سازمان‌های ورزشی و نهادهای سیاست‌گذار در حوزه فرهنگ مثل شورای عالی انقلاب فرهنگی، برای شناسایی اقدامات فرهنگی مناسب ورزشگاه‌های فوتبال و نیز نظارت کافی بر اجرای مصوبات، کمک شایانی در رفع نابسامانی برنامه‌های فرهنگی در ورزش و بالاخص فوتبال و بهبود فرهنگ و آداب حضور تماشاگران در استادیوم نماید.

یکی دیگر از سازمان‌هایی که می‌تواند نقش مکمل در ارتقای فرهنگ جامعه و به خصوص فرهنگ و آداب حضور در میادین ورزشی، چه به عنوان تماشاگر و چه به عنوان ورزشکار، را داشته باشد، شهرداری و سازمان‌های زیرمجموعه آن است. سازمان فرهنگی-اجتماعی و ورزشی شهرداری با در اختیار داشتن تعداد زیادی مراکز فرهنگی و هنری، فرهنگسرا، خانه فرهنگ، نگارخانه، کتابخانه و موزه و خانه موزه در سطح شهر، جایگاه ممتازی در میزان اثرگذاری بر فرهنگ شهروندان دارد. خبرگزاری مهر^{۱۶}، (۲۰۱۶). سازمان فرهنگی ورزشی شهرداری نیز همانطور که از نام آن پیداست، می‌تواند در بسیاری از مسائل فرهنگی ورود نماید. مصاحبه‌شونده شماره ۱ در خصوص نقش شهرداری‌ها در شکل‌گیری فرهنگ حضور در استادیوم، می‌گوید: «فرهنگسراها که زیر نظر شهرداری‌ها کار می‌کنند هم می‌توانند در آموزش و انتقال فرهنگ به افراد و خانواده‌ها نقش داشته باشند. فرهنگسراها در قالب یکسری اقدامات فرهنگی می‌توانند رفتار حضور در استادیوم‌ها رو آموزش بدهند.» مصاحبه‌شونده شماره ۹ نیز اینگونه بیان می‌کند: «بخش تربیت‌بدنی شهرداری‌ها در هر

حضور در استادیوم‌ها و طراحی شعر و سرود برای تیم‌ها با همکاری باشگاه‌ها و کانون‌های هواداری در بهبود فرهنگ حضور در استادیوم و کاهش خشونت و پرخاشگری کمک‌کننده باشد. در همین راستا مصاحبه‌شونده شماره ۲ می‌گوید: «سازمان ارشاد اسلامی می‌تواند با روزنامه‌ای که به اغتشاشات و اختلافات دامن می‌زند برخورد کرده، توقیفش کند یا به سردبیر آن اخطار دهد.» مصاحبه‌شونده شماره ۸ نیز بیان می‌کند: «وزارت ارشاد و فرهنگ می‌تواند در ساخت برنامه‌های فرهنگی کمک نماید.»

از نقش شورای عالی انقلاب فرهنگی در سیاست‌گذاری فرهنگی حوزه ورزش جامعه نباید چشم‌پوشی کرد. ساماندهی وضعیت رسانه‌ای ورزش ایران (رسانه ملی، رسانه‌های مکتوب و الکترونیک) و ارتقاء کیفی و تقویت رویکردهای فرهنگی و اخلاقی آن از طریق تشکیل شورای نظارت بر مطبوعات ورزشی در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و مبارزه ساختارمند با ناهنجاری‌های اخلاقی و فرهنگی حوزه ورزش (شورای عالی انقلاب فرهنگی^{۱۶}، ۲۰۱۶)، بخشی از مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی ایران در خصوص ساماندهی وضعیت فرهنگی ورزش و تربیت‌بدنی است که در قالب نظامنامه فرهنگی ورزشی کشور ارائه شده است. در خصوص نقش شورای انقلاب فرهنگی در فرهنگ و آداب میادین ورزشی، مصاحبه‌شونده شماره ۱۰ می‌گوید: «نهادهای و سازمان‌های متولی فرهنگ‌سازی باید منشور فرهنگی ورزش و موارد مصوب شده در آن را مدنظر قرار بدهند و در راستای آن اقدامات فرهنگی لازم را انجام دهند.» مصاحبه‌شونده شماره ۴ نیز این چنین بیان می‌کند: «شورای عالی انقلاب فرهنگی مصوبه‌ای را تنظیم و تسلیم وزارت ورزش کرده بود

در ایران دیده شد که شرکت مخابرات ایران با همکاری وزارت بهداشت پیامک‌های آموزشی در خصوص رعایت موارد بهداشتی به هموطنان ارسال نموده و نقش مهمی در شکل‌گیری فرهنگ و سبک زندگی بهداشتی افراد ایفا نمود.

اجرای هر گونه سیاستی در جامعه نیازمند پشتوانه قانونی است و در این راستا مجلس شورای اسلامی نهادی است که ضمن قانونگذاری در همه ابعاد جامعه، بر حسن اجرای قوانین نیز نظارت دارد (سینایی و زمانی^۲، ۲۰۱۳). در حوزه ورزش نیز، موفقیت در اجرای هر گونه برنامه‌ای به خصوص برنامه‌های فرهنگی ورزش در سطح کلان و نیز امنیت بخشیدن به استادیوم‌ها به قوانین مناسب و پشتوانه مجلس نیاز دارد. قانون بی‌نظمی فوتبال (۱۹۸۹)، قانون تماشاگران فوتبال (۱۹۸۹)، قانون جرائم فوتبال (۱۹۹۱)، قانون بی‌نظمی در فوتبال (۲۰۰۰) و لایحه بی‌نظمی در فوتبال (۲۰۰۱) از جمله قوانینی است که در مجلس انگلستان جهت مقابله با بی‌نظمی در استادیوم‌ها و امنیت بخشیدن به آن‌ها به تصویب رسیده است (هال^۳، ۲۰۱۰). بر همین اساس شرکت شرکت‌کنندگان در پژوهش حاضر بر نقش مجلس در توسعه فرهنگ حضور در اماکن و میدانی ورزشی تأکید داشتند. در همین زمینه، مصاحبه‌شونده شماره ۹ می‌گوید: «مجلس هنوز نتوانسته است نظام باشگاه‌داری را در کشور قانونی کند. قانونی‌شدن نظام باشگاه‌داری می‌تواند در اجرای سیاست‌های فرهنگی و نظارت بر حسن اجرای آن تأثیر بگذارد». همچنین، مصاحبه‌شونده شماره ۳ بیان کرد: «قانونگذاری و نظارت دو وظیفه اساسی مجلس است؛ مجلس می‌تواند از طریق قانون‌گذاری در فرهنگ‌سازی و اجرای الگوهای

منطقه باید در خصوص الگوهای هواداری و رفتار مناسب در استادیوم‌ها به شهروندان آموزش بدهند یعنی بطور دائم آموزش و اطلاع‌رسانی داشته باشند».

همچنین، می‌توان گفت کیفیت خدماتی که شهرداری‌ها در ایام برگزاری مسابقات فوتبال ارائه می‌دهند، مثل خدمات حمل و نقل تماشاگران، با جلب رضایت تماشاگران بستری برای اجرای اقدامات فرهنگی سایر سازمان‌ها در استادیوم فراهم می‌کند. وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات یکی از بزرگترین دستگاه‌های اجرایی است که نقش بسیار تعیین‌کننده در بسترسازی استفاده از فناوری‌های نوین ارتباطی دارد (موتق^۱، ۲۰۱۱). انتقال مفاهیم و پیام‌های آموزشی از طریق اپراتورهای شرکت مخابرات نیز امکانپذیر است. در این زمینه مصاحبه‌شونده شماره ۱۶ بیان نمود: «وزارت ارتباطات، مخابرات، اپراتورهای تلفن همراه هم می‌تواند در زمینه فرهنگ‌سازی در زمینه آداب حضور در استادیوم‌ها نقش داشته باشند. اینها نقش‌شان هم خیلی سخت نیست، فقط کافی‌ه پیامک‌های آموزشی را به افراد ارسال بکنند و با هر پیامک می‌توانند یک جمله در مورد موارد ممنوعه، در مورد نحوه حضور در استادیوم، عدم انجام حرکات خشونت‌آمیز به افراد اطلاع‌رسانی بکنند». بنابراین، با توجه به پیشرفت تکنولوژی و سایه فناوری بر زندگی انسان-ها، استفاده از پیامک‌های تلفنی با محتوای آموزشی، اطلاع‌رسانی و آموزه‌های فرهنگی در خصوص آداب حضور در استادیوم‌ها و مباحث قانونی و حقوقی موارد پیش‌آمده در جریان رویدادها می‌تواند نقطه عطفی در اشاعه و ترویج الگوهای فرهنگی در جامعه باشد. مشابه این امر در ایام همه‌گیری بیماری کرونا

2 . Sinaiee & Zamani
3 . Hall

1 . Movasegh

هواداران و تبلیغ آداب حضور در استادیوم‌ها استفاده نمود». در کنار سمن‌ها چهره‌های سرشناس ۳ یا سلبریتی‌ها نیز می‌توانند با کمک رسانه‌ها یا به تنهایی با توجه به شهرت و محبوبیت خود در انتقال و آموزش مباحث فرهنگی ورزشی به افراد جامعه نقش داشته باشند. مصاحبه‌شونده شماره ۳ در این زمینه بیان می‌کند: «سلبریتی به عنوان فردی از اجتماع در فرهنگ‌سازی نقش دارند، نه فقط در فرهنگ هواداری یا فرهنگ مدیریت ایمنی و امنیت بلکه توی همه زمینه‌ها نقش خودشان را گاهی مثبت یا منفی ایفا کرده‌اند. حتی این افراد می‌توانند در صفحات شخصی خود در شبکه‌های مجازی به اطلاع‌رسانی، انتقال و اشاعه فرهنگ حضور در استادیوم‌ها بپردازند». مشابه همین یافته‌ها، اندام و سلیمی^۴ (۲۰۱۶) کمک گرفتن از بازیکنان تأثیرگذار برای بهبود رفتار هواداران و حضور مقامات و افراد مؤثر و مردمی (فرهنگی، مذهبی و خیرین) در ورزشگاه را از جمله اقدامات فرهنگی برشمردند که می‌توانند بر امنیت تأثیرگذار باشد. خاقانی و شانواز (۲۰۱۶) نیز بر نقش ستاره‌های فوتبال و هنرمندان بر رفتار نوجوانان و جوانان اشاره نموده‌اند و معتقدند که می‌توان از این پتانسیل برای ارائه الگوهای رفتاری و فرهنگی متناسب با هنجرهای جامعه استفاده نمود.

ایجاد یک محیط امن و ایمن برای تماشاگران، مربیان، ورزشکاران و سایر افراد حاضر در استادیوم یکی از مهم‌ترین وظایف سازمان‌دهندگان مسابقات فوتبال می‌باشد. ارتقای امنیت استادیوم‌های فوتبال از منظر جلب تماشاگر بیشتر به استادیوم، دریافت مجوز میزبانی مسابقات فوتبال در سطوح بین‌المللی، درآمدزایی حاصل از بلیط‌فروشی، حضور خانواده‌ها

فرهنگی نقش داشته باشد. رعایت قانون، ضمانت اجرا در خصوص افراد خاطلی و سخت‌گیری‌ها و نظارت‌های مجلس در خصوص قوانین می‌تواند باعث فرهنگ‌سازی در بخش آداب حضور در استادیوم‌ها شود. به اعتقاد بیشتر شرکت‌کنندگان پژوهش حاضر یکی از اقدامات مهم مجلس در زمینه کاهش خشونت و پرخاشگری در استادیوم‌ها و پیاده‌سازی الگوهای فرهنگی، قانون‌گذاری و الزام ایجاد امکانات و زیرساخت‌های لازم در خصوص امکان ورود خانواده‌ها و بانوان به استادیوم‌ها، در تعامل با نهاد مذهب بیان کردند. بنابراین، می‌توان گفت در زمینه توسعه فرهنگ و آداب حضور در استادیوم‌های ایران و ارتقاء امنیت آن‌ها، ورود مجلس و قانون‌گذاری در این زمینه بسیاری از مسائل و مشکلات را حل نماید. زیرا وجود قوانین روشن در این زمینه و اطلاع تماشاگران از آن‌ها می‌تواند تماشاگران را از ارتکاب خطاها باز دارد و همچنین درست‌اندراکاران برگزاری مسابقات فوتبال، نیروهای تأمین کننده امنیت استادیوم‌ها و حتی قوه قضائیه را در انجام وظایف خود کمک نماید.

امروزه سازمان‌های مردم نهاد^۱ در جوامع مدنی بازوی کمکی دولت‌ها در توسعه و پیشرفت جامعه به حساب می‌آیند. ورزش یکی از حوزه‌های مهمی است که سازمان‌های مردم نهاد می‌توانند در توسعه آن نقش داشته باشند (رفیعی^۲، ۲۰۱۳). بنابراین به نظر می‌رسد بتوان از پتانسیل این نهادها برای انتقال و آموزش الگوهای رفتاری مناسب برای حضور در استادیوم‌ها استفاده کرد. در این خصوص مصاحبه‌شونده شماره ۳ در این خصوص این چنین بیان می‌کند: «می‌توان از سازمان‌های مردم‌نهاد ورزشی و سایر نهادهای مردم نهاد برای آموزش

- spectators. Entezam- E- Ejtemaei, 9(4), 179-194 [Parsian].
- Andam, R., & Salimi, M. (2016). Presenting a model of factors affecting the positive behavior of spectators of the Iranian handball premier league. *Journal of Sport Management Studies*, 38, 51-68 [Parsian].
 - Bouchet, P., Bodet, G., Assollant, I. B., & Kad, F. (2011). Segmenting sport spectators: Construction and preliminary validation of the sporting event experience search (SEES) scale. *Sport Management Riview*, 14(1), 42-53.
 - Braun, R., & Vliegenthart, R. (2008). The contentious fans: The impact of repression, media coverage, grievances and aggressive play on supporters' violence. *International Sociology*, 23(6), 796-818.
 - Dimovski, S. Z., Ilijevski, S. I., & Babanoski, S. K. (2017). Developing youth's safety culture in sport, *Collection of Papers International Scientific and Professional Conference, security and sport regional experiences and perspectives*, Football Association of the Republic of Srpska. Banja Luka (Developing youth's safety culture in sport), 107-137.
 - Emery, P. (2010). Past, present, future major sport event management practice: The practitioner perspective. *Sport management review*, 13(2), 158-170.

برای گذران اوقات فراغت، لذت تماشای یک بازی خوب و بدون ترس و دلهره و از همه مهم‌تر تأمین جانی افراد حاضر در آن حائز اهمیت است. در نگاه اول شاید اینگونه به نظر برسد که تنها مجموعه پلیس و نیروی انتظامی وظیفه و مسئولیت تأمین امنیت و برقراری نظم در استادیوم‌های فوتبال را برعهده دارند؛ اما به استناد نتایج پژوهش حاضر، سازمان‌ها و نهادهای دیگری به صورت مستقیم و غیرمستقیم، در تعامل با یکدیگر و با سیاستگذاری، برنامه‌ریزی و پیاده‌سازی اقدامات فرهنگی می‌توانند در بهبود آداب و فرهنگ حضور افراد در استادیوم‌ها و ارتقای امنیت آن‌ها نقش مکمل در این راستا ایفا نمایند. یافته‌های این پژوهش ضمن معرفی سازمان‌ها و نهادهای نقش‌آفرین، به مسئولین برگزاری مسابقات این امکان را می‌دهد که با توسعه‌ی ارتباطات و تعاملات خود با آن سازمان‌ها، زمینه همکاری‌های آینده برای بهبود فرهنگ و آداب حضور افراد در استادیوم‌ها و ارتقای سطح امنیت آنها را فراهم نمایند. تعامل و اتحاد استراتژیک و ارتباطات شبکه‌ای این سازمان‌ها و نهادهای می‌تواند ضمن کاهش خشونت و پرخاشگری تماشاگران و جلوگیری از وقوع حوادث امنیتی، زمینه حضور خانواده‌ها در استادیوم‌های فوتبال را فراهم نماید. هرچند در پژوهش حاضر تنها به برخی از وظایف هر یک از سازمان‌ها و نهادهای شناسایی شده اشاره شده است، اما باید خاطر نشان کرد که شناسایی دقیق و جامع اقدامات هر یک از این سازمان‌ها، همچنان نیازمند انجام مطالعات بیشتری در آینده خواهد بود.

منابع

- Abbaszadeh, M., Saadati, M., Kabiri, A., & Ashayeri, T. (2018). Sociological study of factors affecting aggression among soccer

- security. *Sport Management and Development.*, 4(2), 1-14 [Parsian].
- Hemmatinezhad, M. H., Taylor, T., Gholizadeh, M. H., & Faraji, R. (2016). Prioritizing factors affecting the security of Iranian football stadiums using analytical hierarchy process. *Journal of Sport Management*, 8(1), 19-35 [Parsian].
 - Hoseinpoor, E., Niazipoor, M. A., Kashef, S. M., Bagarei, G., & Mangashti, Y. (2014). The role of social media in developing hooliganistic behavior among football spectators. *Communication anagement in Sport Media*, 2(5), 10-17 [Parsian].
 - Jin-zhi, L., & Yin-chao, T. (2013). Research on the reasons and countermeasures of the spectators' lack of etiquette in china's tennis tournament. Hebei Institute of Physical Education, Shijiazhuang 050041, China.
 - Kargar, G. A., Ghafouri, F., Mohammadi moghadam, Y., & Moradisiyar, G. R. (2018). The model of Iran's sporting events. *Management. Power resource management*, 6(3), 157-186 [Parsian].
 - Keivanara, M., Esmaeeli, R., & Yaghini, F. Z. (2016). The role of the family in internalizing cultural values in adolescents 14-18 years old girl of sheikh fazlullah high school in Isfahan. *Quarterly Professional Journal Sociology*, 5(2), 118-131 [Parsian].
 - Ketabi, M., Ganji, M., Ahmadi, Y., & Masomi, R. (2004). Religion, Social Capital And Social-Cultural Development. *Research Journal of the University of Isfahan*, 17(2), 169-192.
 - Faraji, R., Hemmatinezhad, M. A., & Shabani, S. (2019). Role and importance of human resources in security of football stadiums. *Journal of Human Resource Management in Sport*, 6(2), 179-194 [Parsian].
 - Fathinia, M. (2010). Pathology of TV sports programs in terms of how to deal with the anomalies of the behavior of football spectators. *Cummunication Research*, 17(64), 105-132 [Parsian].
 - Filingeri, V., Eason, K., Waterson, P., & Haslam, R. (2017). Factors influencing experience in crowds—the participant perspective. *Applied ergonomics*, 59, 431-441.
 - Hall, S., Cooper, W. E., Marciani, L., & McGee, J. (2012). Security management for sports and special events: An interagency approach to creating safe facilities: *Human Kinetics*.
 - Hall, S. A. (2010). An examination of British sport security strategies, legislation, and risk management practices. *Sport Journal*, 13(2). Retrieved from: <http://thesportjournal.org/article/an-examination-of-british-sport-security-strategies-legislation-and-risk-management-practices>.
 - Hemmati nezhad, M., Sharifiyan, E., Rahmati, M. M., & Manocheri Nezhad, M. (2016). Exploration of the Background Factors of Family, Peers, School, and Media in the Internalization of Sports Culture in Children and Adolescents: A Qualitative Study. *J Qual Res Health Sci*, 5(1), 83-95 [Parsian].
 - Hemmatinezhad, M. H., Gholizadeh, M. H., Taylor, T., & Faraji, R. (2015). The role of football games' planning and management on stadiums'

- information technology. 31, 114-120 [Persian]. .
- Niakan, A. M. (2017). The Role of the General Directorate of Culture and Islamic Guidance of Ilam in the Development of Public Culture (a case study: quarterly Journal of Ilam culture. *Ilam Culture*, 54-55(18), 152-173 [Persian]. .
 - Piepiora, P., Sikorski, W., & Supiński, J. (2019). Security measures used in Poland during football matches. *Journal of Education, Health and Sport*, 9(10), 172-188.
 - Praditsathaporn, S., Kaviya, S., & Yupapin, P. P. (2010). Sport safety improvement using security camera without audience privacy violation. *Procedia-social and behavioral sciences*, 2(1), 62-67.
 - Rafiee, F. (2013). The role of youth organizations in national development of sports, bachelor's thesis. Faculty of Physical Education and Sports Sciences. Islamic Azad University, Tehran [Persian].
 - Rahmati, M. M., & Mohseni, T. A. (2003). The impacts of social factors on violence and aggression of soccer fans; a survey in Tehran. *Olympic*. 3(2), 77-91 [Persian].
 - Ramazanoğlu, F. (2012). Spectators' behaviour from the view of security forces in sport competitions. *Archives of Budo*, 8(2), 59-63.
 - Rudd, A. (2017). Sport spectator behavior as a moral issue in college sport. *Journal of Amateur Sport*, 3(1), 96-114.
 - Khaghaniavar, F., & Shanavaz, B. (2016). A study of verbal and virtual violence of football spectators in Iran (Causes and Solutions). *Physical Education Studies and Sports Science*, 1, 40-54 [Persian].
 - La'ibidari, M., Memari, Z., & Saadati, M. (2019). Recognition of security spheres in Iranian premier football league competitions. *Sport Management and Development*., 8(2), 61-80 [Persian].
 - Mehr News Agency. (2016). Establishment of cultural, social and sports organizations in municipalities under the supervision of the mayor. available at: <https://www.mehrnews.com/news/3815876/8>.
 - MohammadKazemi, R., Sheikh, M., Shahbazi, M., & Rasekh, N. (2007). Investigating the causes of turbulence among soccer fans after Tehran derby (from viewpoint of spectators). *Research in Sport Sciences*, 71, 101-114 [Persian].
 - Moradi, G. R., Soori, A., Salar, R. A., & Niazi, E. (2016). Lawful prevention strategies for aggression in sports complexes (case study: Tehran azadi stadium). *Entezam- E- Ejtemaei*, 7(3), 131-154 [Persian].
 - Moslehi, L., Soltanhosseini, M., & Salimi, M. (2020). Identifying and Prioritizing Crime Prevention Strategies in the Field of Offenses Caused by Football Spectators' Violence. *Entezam - Ejtemaie*, 11(4), 69-90 [Persian].
 - Movasegh, F. (2011). The role of public relations of Iran Telecommunication Company in the development of communication culture and

- Supreme Council of the Cultural Revolution. (2016). Decision on Priorities and basic measures of the country's cultural and sports field (the country's cultural sports regulations). Available in: <https://sccr.ir/pro/2094/>.
- Theysohn, S., Hinz, O., Nosworthy, S., & Kirchner, M. (2009). Official supporters clubs: the untapped potential of fan loyalty. *International Journal of Sports Marketing & Sponsorship*, 10(4), 33-55.
- SavariNikou, p., & Asef, A. A. (2019). Identification of sports clubs' functions to institutionalize ethics in athletes. *Research on Educational Sport*, 7(17), 121-138 [Parsian].
- Shafiee, S., Divband, M., & Mardani, M. A. (2017). Police role in football stadiums and investigating ways for police to deal with spectators. *Entezam- E-Ejtemaei*, 9(2), 151-170 [Parsian].
- Shahabi, M., Malaki, A., & Akhoundi, M. (2016). A favorable model of police prevention of crime with the police community oriented approach. *Entezam- E-Ejtemaei*, 8(3), 83-108 [Parsian].
- Shahmansouri, E., & Mozafari, A. (2006). The causes of accession in sport crisis and the ways for preventing them in software, hardware, liveware and mass media arenas. *Research on Sport Science*, 12, 87-106 [Parsian].
- Shajie, K., Talebpour, M., Azimzadeh, S. M., Keshtidar, M., & Jabbari Nooghabi, H. (2020). Spectators on the Run: Factors Affecting Football Attendance in Iranian Football Matches. *Annuals Applied Sport Science*, 8(1), 733-746 [Parsian].
- Shaygan, F. (2016). Mosques' role of social-cultural action in social prevention of crimes in adolescents. *Entezam- E-Ejtemaei*, 8(3), 25-50 [Parsian].
- Sinaiee, V., & Zamani, S. (2013). Islamic consultative assembly and policy making in Iran. *Theoretical policy research*, 11, 1-35 [Parsian].
- Stott, C., & Pearson, G. (2006). Football banning orders, proportionality, and public order policing. *The howard journal of criminal justice*, 45(3), 241-254.